

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

APJUNGĖS

AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIAS

680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

Copyright

XXXVII. Nr. 40

Redakcija: GLenmore 5-7281

ANTRADIENIS (TUESDAY), BIRŽELIO (JUNE) 3 D., 1952 M.

Administracija: GLenmore 5-7068

10 CENTŲ

GRIEŽTOS PRIEMONĖS PRIEŠ PRANCŪZIJOS KOMUNISTUS

Paryžius. — Gen. Ridgway atvykus perimti iš gen. Eisenhowerio pareigas, prancūzų komunistai suruošė protesto demonstracijas ir riaušes. Tačiau prancūzų vyriausybė skelbia turinti duomenų, jog už tų demonstracijų iš tikrųjų slėpėsi planas sukelti Prancūzijoje komunistinę revoliuciją. Dėlto suimtas komunistų vadas J. Duclos ir jų partijos biurose Paryžiuje, Lyjone, Marsely,

Clermont - Ferrand, Bordeaux, La Rochelle ir kitur padarytos kratos, kur konfiskuota daug dokumentų. Tačiau didelę dalį dokumentų komunistai dar spėjo sudeginti. Taip pat pranešama, jog kratų metu rasta nemažai kiekiai ir komunistų slapta laikytų ginklų.

Dėl šių vyriausybės priemonių komunistai deda pastangas suorganizuoti protesto streikus. Bet pirmasis paskelbtas streikas dėl Duclos suėmimo visiškai nepavyko, tad nemanoma, jog ir naujai ruošiamasis turėtų didesnio pasisekimo.

ITALIJOS LAIMEJO KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI

Roma. — Italijoje šiomis dienomis trečdalis vietinių bendruomenių rinko savivaldybes. Tai buvo paskutinio trečdalo rinkimai, nes kitos dvi dalys jau pernai metais rinkimus atliko. Po šių paskutiniųjų rinkimų paaiškėjo, kad 1951-52 m. savivaldybių rinkimus yra laimėję krikščionys demokratai. Iš 7220 vietinių savivaldybių jie turi daugumą 4072. Paskutiniuose rinkimuose iš 2465 savivaldybių jie gavo daugumą 1355, iš kurių naujai laimėtos yra 246.

Šiuose rinkimuose visoj eilėj vietovių gana stipriai pasireiškė ir beatgyjanti fašistų partija (nors ji viešai taip ir nesivadina), kuri į rinkimus ėjo susiblokavusi su monarchistais. Tačiau vyriausybė numatė imtis priemonių, kad fašizmui atgyti būtų užmirštas kelias.

KATYNŲ ŽUDYNIŲ TYRINĖJIMAS TĘSIAMAS LIETUVE

Washingtonas. — Kongreso komisija, kuri tyrinėja, kas įvykdė Katynę masines lenkų karo belaisvių žudynes, pastaruoju metu Londone ir Frankfurte apklausė 43 liudininkus. Dabar ji savo darbą vėl tęsia JAV. Šiuo metu norima išaiškinti, ar JAV pareigūnai iš tikro, pataikaudami Sovietams, nusiėmė oficialų raportą, kuriame buvo sutraukti visi surinkti apie Katyną duomenys. Toks raportas buvęs, tačiau jis vėliau be žymės dingęs. Komisija tad ir nori iširti, kodėl ir kur tasai raportas dingio.

KOMUNISTŲ OFENSIVOS NELAUKIAMA

Seulas. — Nors Vakarų šose tinėse yra daug susirūpinimo, kad Korejoj komunistai gali pradėti naują ofensivą, tačiau pačioj Korejoj dauguma atsakingų karikių abejoja, kad jie tokios ofensivos imsis. Yra žinoma, kad jie turi sutelkę labai stambias pajėgas, tačiau turimi duomenys nerodo, kad jie ruošiasi pradėti puolimą. Visas ligšiolinės komunistų ofensivos Vakarų sąjungininkių žinių tarnyba paskelbdavo iš anksto kartais net su valandos tikslumu. Ne vienu atveju apie komunistų planus sąjungininkai buvo geriau informuoti, kaip patys komunistų vadai fronte. Tad manoma, jog ir dabar jie turi savo nuomonei rimto pagrindo.

LEKTUVAI GALES TIESIAI PAKILTI

Londonas. — Karališkosios Aeronautikos Draugijos posėdy žinomas anglų mokslininkas H. Garner pareiškė, jog greitai laiku lektuvai galės stačiai pakilti bei nusileisti, ir ilgų kilimo takų daugiau nebereikės.

Sovietai kuria Lietuvoj "tautinę Bažnyčią"

Paskutinėmis iš Lietuvos gautosiomis žiniomis, bolševikai savo propagandiniam tikslams pikčiausiai išnaudoja Lietuvos katalikų vadovybės vardą. Ypač ir spaudoj, ir viešose pranešimuose, ir filmose piktaudojamas vysk. K. Paltaroko vardas. Vysk. Paltarokas buvo gegužės 3 d. išvežtas MVD iš Vilniaus į Maskvą ir priverstas dalyvauti gegužės 9 d. 11 val. ryto pirmuose oficialiuose konferencijos posėdžiuose kartu su

komunistų simpatikais iš kominfo kraštų, Olandijos, Danijos ir Austrijos. Gegužės 12 d. buvo paskelbta, kad vysk. Paltarokas pasirašęs Bažnyčios ir Tautos vardu Stalinui "Garbės ir Padėkos Aktą bei Pasaulio Taikos Komitetų Bendradarbiavimo Deklaraciją", kuria Vakarų Valstybės buvo pamerktos už karo kurstymą, baktoreologinio karo vedimą Korejoj ir t.t., o taip pat "Atsisaukimą į visas pasaulio tikybas ir bažnyčias", kuriame įdėti grasinimai Vatikanui ir Kat. Bažnyčios vadovybei.

Gegužės 10-12 d. minimoj konferencijoj ėjo diskusijos, kuriose betgi vysk. Paltarokui nebuvo leista dalyvauti. Užtat buvo paskelbta, kad "jo ir Lietuvos katalikų vardu dalyvavo kaip Kauno arkivyskupijos valdytojas kan. J. Stankevičius, o Telsių vyskupijos — kan. P. Maželis. Lietuvos Sov. Respublikos R. Kat. Bažnyčios misijoje, kuri pagal MVD režisūrą buvo pasiūta Maskvon, dalyvavo dar 5 kunigai, kurių pavardėmis buvo visur operuota, ir jiems priskirti bolševikinių gestapo agentų 3 patarėjai, tarp jų MGB-OSZ religinių su užsienio ryšių vedėjas Smirnov ir LTSR Religinių Kultūr Tarybos 2 valdininkai. Daugiau Romos katalikų kunigų iš kitų sovietinių respublikų nebuvo, nes visi greičiausiai jau yra mirę kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Bolševikai oficialiai paskelbė, kad Latvijos R. Katalikų Bažnyčios vardu visur dalyvavo ir visus minimuosius ak-

tus pasirašė Rygos vysk. Strode ir Evangelikų Liuteronų bažnyčios vardu — ark. Turs, Estijos Liuterių Evangelikų bažnyčios vardu — ark. Kijvit.

Pradedant gegužės 14 d. visose Lietuvos dar veikiančiose bažnyčiose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoj ir šiauliuose Sovietų įstaigų įsakymu buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos ir skaitomai "Stalinui garbės ir padėkos aktas", "Su Pasaulio Taikos Komitetais Bendradarbiavimo Deklaracija" ir "Į Pasaulio Bažnyčias, Tikybas ir Tikinčiuosius Atsisaukimas". Tuo pačiu laiku vad. Tautinės LTSR Bažnyčios Komitetai veda nuo Vatikano atsiskyrimo akciją. Pats Vatikanas apsaukiamas karo kurstytojų, "imperialistų amerikiečių ir anglų sandarbininkų".

Tuo būdu Lietuvos tikintiesiems užėjo pačios žiauriausios dienos.

Ne tik bolševikiniam tikslams piktaudojama Lietuvos tikinčiųjų vardas ir operuojama jų vadovybės įvairiausiais pareiškimais ar pasisakymais, bet ir neleidžiama jiems apie tai niekam net puse lūpų prasiurti. Tačiau tikintieji gerai supranta bolševikų kėslus ir tinkamai įvertina dabartinę dalykų padėtį. Nepaisydami viso bolševikinio teroro, dėl kuro turėtų protestuoti ne tik laisvųjų gyvenantieji tikintieji lietuviai, bet ir visi laisvojo pasaulio atstovai, Lietuvoje gyventojai laikosi savo tikėjimo ir kiek galėdami šalinasi pradėtos organizuoti bolševikinės vad. "tautinės katalikų bažnyčios."

K. Žalkauskas — naujas Vykd. Tarybos pirmininkas

Gautosiomis žiniomis, Vliskas savo paskutiniame posėdyje, įvykusiame gegužės 27-28 d.d., pareiškė prof. J. Kaminskui, kuriam anksčiau buvo pavesta sudaryti Vykd. Tarybą, nuosirdžiai užuojautą dėl jo ligos ir jį nuo tų pareigų atleido.

Naują Vykd. Tarybą pavesta sudaryti Karoliui Žalkauskui, valstiečių liaudininkų atstovui, buv. Klaipėdos krašto gubernatoriui ir V. D. un-to teisių fakulteto dėstytojui. Laukiama jo kiek galint greitai atvykstant į Europą.

Paryžiuje, atvykus perimti Atlanto Sąjungos pajėgų Europoje vyr. vad pareigas gen. Ridgway, komunistai kelia riaušes.

ANNA PAUKER NEMALONĖJ

Washingtonas. — Vakarų pasiekė žinia, kad Rumunijos komunistų partijoj prasidėjo valymas, kuris palietė visą eilę ligi šiol žymių partijos ir valdžios pareigūnų, neišskiriant nė ilgametės paties Stalino draugės Anna Pauker. Ji dar ligi paskutiniojo laiko buvo beveik neapbrėžta Rumunijos valdovė. Tačiau dabar su kitas še-

šiais buvusiais įžymybėmis ji pašalinta iš Politbiuro. Tikros šio valymo priežastys nėra dar pilnai paaiškėjusios, bet manoma, jog daugiausia nulėmė visiškas nepasisekimas kolchozų organizavimo plano.

Kai kurie pašalintųjų iš Politbiuro jau traukiami atsakomybėn. A. Pauker tačiau dar palikta užsienio reikalų ministeri. Bet manoma, jog tose pareigose jai jau neilgai teks būti.

PIJUS XII LAIMINA EUCHARISTINĮ KONGRESĄ

Barcelona. — Pijus XII per Vatikano radiją pasakė 35-tojo tarptautinio eucharistinio kongreso dalyviams kalbą, kurioje įspėjo, jog ir antrasis Pasaulinis karas kaip tik prasidėjo vadinamomis taikos akcijomis. Popiežius nurodė, jog tikrasis kelias į taiką yra Kristaus mokslo įgyvendinimas. Kalbos pabaigoje Pijus XII suteikė kongreso dalyviams apaštališkąjį palaiminimą.

Popiežiaus kalbos klausėsi šimtai tūkstančių maldininkų vadovaujami dvylikos kardinolų. Popiežiaus atstovas kongrese yra kardinolas F. Tedeschi.

LAUKIAMA GREITO SUTARTIES SU VOKIETIJA RATIFIKAVIMO

Washingtonas. — Atstovų rūmų nariai ir senatoriai reiskia nuomonę, kad šiomis dienomis su vokiečiais pasirašytoji sutartis bus senato ratifikuota visai greitai laiku. Tuo norima ir kitų sutartį pasirašusių kraštų parlamentus paskatinti greičiau ją ratifikuoti, kad ji įsigaliotų ir pradėtų veikti.

Naujasis Atlanto sąjungos karinių jėgų Europoje vyr. vadas gen. Ridgway prie prancūzų Nežinomo Karavio kapo Paryžiuje. Šalia jo prancūzų karo ministeris R. Pleven. Už ju (su juodais akiniais) pasitraukęs iš dabartinių Ridgway pareigų gen. Eisenhoweris, kuris grįžta į JAV kovoti dėl Baltųjų Rūmų.

Gen. Eisenhoweris Orly aerodrome atsiseikina su Prancūzija, išvykdamas atgal į JAV.

KONFLIKTAS TARP PIETŲ KOREJOS PREZIDENTO IR PARLAMENTO

Pusanas. — Pietų Korejos prez. S. Rhee suėjo į konfliktą su parlamentu, kas dar daugiau pasunkina ir šiaip jau sunkią krašto padėtį. Rhee paskelbė apgulos padėtį krašte ir suėmė 12 parlamento atstovų, kuriems nėra jokio formalaus kaltinimo, tačiau įtariant komunistiniu šmoksliu.

Parlamentas tokiems prezidento veiksams priešinasi ir reikalauja suimtus atstovus paleisti, tuo tarpu vyriausybė nutarė parlamentą paleisti, jei jis nepritaris prezidento politikai.

Dėl to padarė žygių ir Jungt. Tautų komisija, kuri rūpinasi Korejos sujungimu, pasiūlydama apgulos padėtį atšaukti ir suimtuosius parlamento atstovus paleisti. Tačiau Rhee atsisakė, jog tai esąs kišimasis į Korejos vidaus dalykus. Bet iš Jungt. Tautų pusės pareiškiamas, jog jos turi teisės reikalauti, kad būtų laikomasi demokratinio metodo, nes jos padėjo šią respubliką įkurti ir tūkstančiai amerikiečių bei kitų tautų karių žuvo ją gindami.

Kuo šis konfliktas išsivystys, kol kas nėra dar aišku, tačiau jau dabar sudaro nemažą naujų sunkumų pačiam kraštui ir Jungt. Tautoms.

Manoma, jog šių priemonių Rhee ėmėsi, norėdamas kontroliuoti naujo prezidento rinkimus, kurie įvyks birželio 23 d. Nors 77 m. amžiaus S. Rhee nebekandidatuoja toliau į prezidentus, tačiau jis, matyti, dės pastangų, kad nauju prezidentu būtų išrinktas jo numatytas kandidatas.

EISENHOWERIS JAU GRĮŽO

Washingtonas. — Sekmadienį, birželio 1 d., grįžo į JAV gen. Eisenhoweris. Po iškilmingo sutikimo aerodrome, generolas tuojuo nuvyko į Baltuosius Rūmus, kur, dalyvaujant ir kitiems aukštiesiems pareigūnams, padarė prezidentui pranešimą. Po dviejų dienų Eisenhoweris išvyksta į Abilene, nusivėla uniformą ir pradės savo politinę akciją.

SUGLAUSTOS ŽINIOS

- Viseprezidentas A. Barkley pareiškė, jog sutiks kandidatuoti į prezidentus, jei demokratų partijos konferencija jį kandidatuoti tai vietai nominuos. Barkley yra 74 m. amžiaus.
- Prez. Trumanas paprasė kongresą atominį ginklų gamybą paskirti naujus 3.300.000.000 dolerių. Jie numatomi dabartiniams penkerių metų šių ginklų gamybos planui dar žymiai išplėsti.
- Sovietai atšaukė ligšiolinį savo pasiuntinį Londone Zarubina, kuris esąs skiriamas kitoms pareigoms. Jo vietoj naujas atstovas Anglijai dar nepaskirtas.
- Europos Patariamasis Seimas, kurio posėdžiai šiuo metu vyksta Strasburge, 75 balsais prieš 8 pritarė šešių Europos valstybių kuriamai jungtinės Europos armijai.
- Vakarų Vokietijos turimomis žiniomis, Sovietai rytinėje Vokietijos zonoje pasiėmė pradėjo telti savo tankų dalinius. Manoma, jog tai daroma norint sukelti vakarinėje Vokietijos dalyje didesnę nerimą.
- Bureau of Employment Security paskelbė, jog nedirbančiųjų skaičius JAV gegužės mėn. buvo pats mažiausias ir nuo sausio mėn. sumažėjęs 4,2%. Gegužės 10 d. gaunančių nedarbo pašalpą buvo tik 1.101.000 asmuo.
- JAV ir Indija pasirašė penkis sutartis, kurios liečia panaudojimą JAV suteiktos Indijai 50 milijonų dolerių paramos.
- Nevados tyruose įvykdytas naujas atominis bandymas. Sprogimo žaibas buvo matomas per 400 mylių.
- Korejos paliaubų derybose nepasiektas jokios pažangos, nors posėdžiai tebevyksta kasdien. Vienintelis klausimas, kuris liko neišspręstas yra pasikeitimas belaisviais. Tačiau susitarti nepavyksta, nes Jungt. Tautų delegacija nesutinka belaisvių grąžinti prievarta, kaip komunistai reikalauja.

Kaip atrodo Urugvajuje

Kas nežino, kad pavydas yra nuodėmė? Ir vis dėlto žmogui, gyvenančiam Urugvajuje, pavydas šauniosios lietuviškos laisvės ima ir kyla pavydas, kad ten tiek daug naujienų iš visų kraštų tik labai mažai arba beveik nieko iš Urugvajaus. Juk gali kiti net pamanyti, kad Urugvajuje nieko "jodaus ir nėra, kad lietuviai ten nieko gero nepadarė, o tik valgo daug ant ugnies keptos mėsos — asado ir geria litrais čia labai mėgiama tam tikrą arbatą — matė. Taip, tuose dalykuose lietuviai neatsilikę nuo vietinių, bet jie padarė daug ir kitų dalykų, kurie stebina vietinių ir būty įdomūs visiems. Tik bėda ta, kad nėra kam jų aprašyti. Tad nutariau, kad geriausia kova su pavydu bus prisėsti ir ką nors taip sau atsitiktinai iš čionykščio gyvenimo eigos išgriebs aprašyti.

Ten, kur vėlnias savo kailinius pametė

Taip urugvajiečiai kalba apie tas savo krašto vietas, kurios yra toli nuo Montevideo — Brazilijos ir Argentinos pasieniuose — ir kur labai retai tegyvena žmonės. Net ir labai retomis traukinio linijomis važiuodamas ilgais laiko tarpais nematė nė vieno gyvenamo namelio. Didžiausiose be medžių ir be miškų laukuose matyti tik ilgaisios vielų tvoros ir būriai avių, arklių bei karvių. Neretai tarp gyvulių išsididži stipinėja Pietų Amerikos strausai. Juos čia augina ir veisia plunksnoms, kurias gyvims nupeša ir vėl paleidę į laukus laukia, kol iš naujo užaugs. Vargiai paukšteliai! O kokie jų dideli kiaušiniai! Pas lietuvius dažnai teko matyti strausų kiaušinius numargintus, kaip lietuviškus margučius. Tai bent margučiai. Taip teko, ir man vieną kartą nuvažiuoti toli toli per laukus ir balas į Brazilijos pasienį. Ir tikrai kartais atrodė, kad tarp menkų krūmokšnių, akmenų ir didelių skruzdėlynų, kur neretai matėsi karvių ar avių apgraužti kaulai, štai imsi ir išlys vėlnias be kailinių, nusiganden greito traukinio, nes šiaip ten gyvo padaro arti nematyti. O ko aš ten važiuavau? Kalbas Prelatas P. M. Juras. Kas jo nežino? Bet gal dar nežinote, kad

Prelatas P. M. Juras Urugvajaus lietuvių geradaris.

Išgirdęs mudviejų su Tėvu Bruziku pagalbą šauksmą, prisigalėjo Prelatas toli nuklydusių misionierių ir padovanojo mums beveik šimtą puikiausių maldaknygių ir vieną iš moderniausių rekorderių užrašyti ir transliuoti per radiją lietuvišką muziką ir dainas. Jau bus greit metai, kaip mums pasisekė suorganizuoti lietuvišką ir katalikišką radijo programą kiekvieną sekmadienį. Nelaimingieji, rusams patsidavusieji

lietuvių komunistai, jau penkeris metus varo per radiją pragaistingą komunistinę propagandą. Šios būtinai reikalingos lietuviškos ir katalikiškos programos patobulinimą ir pravedimą nepaprastai palengvina kaip tik prel. P. M. Juro mums padovanotasis rekorderis. O gražios didelės raidėmis maldaknygės padarė didžiausią džiaugsmą daugeliui mūsų tautiečių. Tų tat brangių mums dalykų parsivežti ir teko man važiuoti iki Brazilijos pasienio. Duok, Dieve, kad atsirastų ir daugiau tokių panašių kaltininkų! Mielai ir dar toliau važiuočiau, jei kas mums padovanotų aparatą rodyti garsinems 16 mm. filmams. Kaip tada būtų lengva sutraukti žmones bendram darbui, organizacijoms, vaikus katekizmui ir tuo pačiu laiku surinkti tiek tiek lėšų mūsų pradėtam dideliu darbui, nes gegužės 13 dieną nupirkome sklypą lietuviškos

Bažnytelės statybai Urugvajuje

Yra lietuvių, kurie jau gyvena čia apie 40 metų, dauguma jau 20 metų, bet iki šiol neturėjo nei savos bažnyčios nei parapijos, net savų nuosavų namų, išskyrus komunistus. O lietuvių ypa priskaitoma iki 10.000. Ar nuostabu tad, kad daugelis jau baigia nutauti ir daugybė gerų katalikų išvirto komunistais ir bediviais? Pagaliau šiemet pasisekė įvykdyti seną gerųjų lietuvių svajonę — sukurti centrą lietuviškai katalikų. Tiesa, tai dar tik pradžia to nepaprastai didelio darbo, ir už tą pardžią mes Urugvajaus lietuviai esame "nepaprastai dėkingi daugeliui Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvių, kurie mums atsiuntė gausių aukų. Mes gerai žinome, kad vien savo pajėgomis mes net ir nepajėgsime atlikti to taip reikalingo darbo, surinkti pakankamai lėšų. Be didelio pagitkėjimo mūsų brolių iš Šiaurės pagalbos, mus dar ramina viena graži aplinkybė: mes splypą nupirkome 13 d. gegužės. O juk tai Fatimos Marijos diena! Ir be to, diena visų lietuvių paaukojimo Marijos Nekalčiausiai širdžiai, diena pasaulio lietuvių maldos už Lietuvos laisvę ir pasaulio taiką ir pagaliau diena Urugvajaus lietuvių pirmo bendro pasiaukojimo tai pačiai Nekaltajai dangiskajai Motinai. Ar tai negarantuoją ypatingo Dievo Motinos pagalbos? Todėl nenuostabu, kad ir patys Urugvajaus lietuviai uoliai remia savo dvasinio židinio kūrimą.

Štai viena Jūsų šeima, kurie iš nieko pradėję ir uoliai darbu susikrovę turtelį ir įsitaisę gražių fabrikėlių, skyrė pačiai pradžia 1000 urugvajiečių pezu. O surinkti 100 pezu yra gerokai sunkiau negu Jungtinėse Valstybėse 1000 dolerių. O kitas pensininkas senukas Juozas Musteikis aukojo net 2000 iš

savo santaupų. Jis aukotų dar daugiau, jei tik skolininkai grąžintų jį paskolintus pinigus. Kitą šeimą, Brazilai, auko 500 pezu. Kiti vėl po tris, po du, po šimtą ir taip toliau. O jau visi žadėję pridėti savo darbu ir kai jau matys kokią nors pradžią, mielai duos ir daugiau. Taip mes, pasitikėdami Dangaus pagalba, turim jau šiojį tokį ir žemišką piniginių pamatą. Visų Šiaurinės Amerikos, Brazilijos ir Argentinos geradarių dėka jau galime užmokėti pusę reikiamos sklypo kainos. Kita pusė reikės išmokėti per dvejus metus. O žemės sklypo, kuris yra labai geroje vietoje ir lietuvių gyvenamos vietos centre, sudėrta kaina yra 35.000 pezu.

Nors šioje saloje komunistų bėlavie stovyklos 76 skyrinje komunistai vis dar nenori pasiduoti nustatytai tvarkai, tačiau kitose stovyklose dalyje yra jau visai ramu. Čia prie stovyklos 665 skyrinys matome JAV sargybinių būdintį prie kulkosvaizdžio, bet priešais jį regims visai taikus. Viduryje stovyklos susidė bėlavie žūrių futbolio žaidimo. 95 skyrinys, kur balandžio 10 d. įvyko riaušės, komunistų vadai pasisakė laikysiąsi naujojo komendantogen. Boatner nustatytos tvarkos.

Paskaičiūsi "Darbininke", kad jau baigti taip laukiami namai senelėms moterims, išsirušiau pasižiūrėti, kaip atrodo ta mūsų žilagalvėms senatvėje paruošta pastogė.

Sėdų į taxi ir sakau vieną vienintelį žodį "Convent". Matyt, vienuolynas Brocktone gerai žinomas, nes vaivutojas, nepasiteiravęs nei gatvės nei numerio, pasileido gerokai paimomis gatvėmis. Jau užmies. Namai retėja. Išnėrę pro žalią giraitę, jau mes ties vienuolyno rūmais. Stoviu ir dairausi į gražų dviejų aukštų mūrinį pastatą. Aplinkui žaliuoja pievos, dar rusvai žalių, kaip reikiant neisprogiusių medžių, rėmuose. Pats vienuolynas apsuptas išsikerųsių medžių, gražiai nukirptų žolynų ir tamsių eglių kuokštų. Aikštelėje prieš vienuolyną balta Golgotos grupė. Dvikeltelė tyras laukų oras, vėjas suslėmęs medžių šakose, karvė sumykė užtvare. Šmėksterėjo tofs vaizdas tėvynės paveikslas ir taip skaudžiai dilgtelėjo širdyje, kad šokau laipteliais aukštyn ir ties vienuolyno durimis paspaudžiau skambutį. Atsiveria durys, pasirodo jauna maloni seselė.

— Ar galėčiau pamatyti įrengtus senelių namus? Spaudoje buvo rašyta, kad jie jau baigti.

— O, labai malonu! — prabilo gražia lietuviška kalba seselė. — Palydėsiu tamsta pas mūsų gerbiamąją motiną. Ji kaip tik yra senelių namuose. Pradeda jau suvažiuoti mūsų gyventojos.

Seselė mane vedė pro įvairius pastatus, viską aiškindama. Jis akis krinta baltas lietuviškas kryžius prieš neaukštą akmeninį pastatą. Čia esanti salė, ji įrengta buvusiam garaže. Už jos lygiai tokiame pat pastate yra prel. M. Juro "Alkos" muziejus. Po kairei — viena naujų senelių namų. Už jų nemažas dviejų aukštų pastatas. Aplinkui dar tik užlyginta žemė. Matyti, statyba tik ką pasibaigusi.

— Štai ir mūsų naujoji prieiglauda, — sako seselė. Ji veda mane į vidų ir pristato kongre-

Tai matote, mieli skaitytojai, kiek naujienų greitomis pasidairius po Urugvajų prisirinko. Ar nekils dabar kitiems pavydas? Tikriausiai ne, priešingai turiai šiek tiek vilties, kad gal atsiras toks nors geradaris, kuris, mylėdamas Viešpatį Dievą ir savo brolius, pasiųs toliems Urugvajaus misionieriams kokią nors aukele, bent puspažiams, kurie labai greit nudyla visur pėsčiom bevaikščiojant ir paklydusių avelių beieškant. O jeigu kas paskirs auką įrengti altoriui ar vienam langui bažnyčioje, tai misionieriai ir visi urugvajiečiai lietuvi visada už jį melsis. Aukos, geriausiai čekiais, prašome siųsti T. Bruziko ar T. Mikalauko vardu, Caigua 3711, Montevideo, Urugvaj. Adū iš anksto ir iki kito karto.

Misionierius
T. Vladas Mikalaukas, S. J.

BUVO SUKILĘ KALINIAI

Boise, Idaho. — Vietos kalėjime buvo sukilę 300 kalinių, kurie užsibarikadavę poilsio salė, keturias valandas basliais, geležiniais vamzdžiais ir kitom priemonėm kovojo su kalėjimo sargybiniais. Pavartojus dujines bombas, sukilėliai buvo priversti pasiduoti.

— Sovietai, norėdami susidaryti tinkamą tramplyną į Šiaurės Ameriką, paskiausiai ėmė skleisti propagandą ir kurstyti, kad lapiai sudarytų "Lapių valstybę" iš teritorijų Kolos pusiasaly, Suomijoj, Švedijoj ir Norvegijoj. I ją turėtų įeiti apie pusė Feimarko provincijos Norvegijoje. Suomijos lapių krašto sostinė yra Rovaniemi.

SESELIŲ RĖMĖJŲ SEIMAS

Gegužės 18 d. Nek. Prasidėjimo seselių vienuolyno įvyko seselių rėmėjų. Naujosios Anglijos regiono, suvažiavimas. Teke suvažiavime išbūti visą dieną ir susidaryti pilną vaizdą, kokią didelį darbą dirba seserys Amerikos lietuvių tarpe ir kaip nuosirdžiai lietuviai joms tame darbe padeda.

Po pamaldų, kurias atlikė šiuo metu Amerikoje esančių Romos atvykęs kun. Dr. K. Rėklaitis, pamokslą pasakė prel. P. M. Juras. Po to vyko arkiv. Jurgio Matulevičiaus minėjimas ir darbo posėdis.

Arkiv. Matulevičius buvo ne tik Vilniaus arkivyskupas, ne tik Lietuvos bažnytinės provincijos įsteigėjas, Marijonų ordino atsteigėjas ir išplėtėjas, artimas Popiežiaus aplinkoje, bet taip pat ir Nekaltos Prasidėjimo seselių vienuolijos įsteigėjas. Šiemet sukanka 25 metai nuo to didžio ir švento gyvenimo pasijymėjusio vyro mirties. Apie jo didžią veiklą seimo dalyviams vaizdžiai papasakojo Marijonas kun. dr. K. Rėklaitis, kurs anais laikais ne tik buvo artimas arkiv. Matulevičiaus bendradarbis, bet ir jo planų ruošimo dalyvis, lydėjęs jį į audienčias pas Popiežių, rūpinęsis jo kelionių dokumentais, jam sekretoriaus ir asistavęs. Šiais metais, tikimasi, bus pradėtas arkiv. J. Matulevičiaus kanonizacijos procesas. Šitoks tai buvo Nek. Prasidėjimo seselių vienuolijos įsteigėjas.

Po minėjimo prasidėjo darbo posėdis, kurį atidarė Rėmėjų Gildos centro pirmininkas prof. A. Vasiliauskas. Nepaprastai

giliai ir jautriai įžanga padarė prof. kun. St. Yla, kurs šiuo metu yra šios vienuolijos kapeilonu jų provincijos namuose Amerikoje. Suvažiavusių dėmesį atkreipė prel. P. Juras savo pamokslu ir sveikinamąja kalba. Kan. M. Vaitkus ir Providence klebonas kun. Vaitiekūnas nurodė būdus ir priemones, kuriomis šios vienuolijos kilnus darbas turėtų būti stiprinamas.

Nepaprastą įspūdį visiems padarė daugelio skyrių atstovai, davę apyskaitas savo darbų per paskutinius metus. Argi ne milžiniškas darbas atlikta Waterburio skrynia, kurio atstovė Karinauskienė atvežė netoli tūkstančio dolerių piniginę auką. Taip pat New Britain atstovė Mičiūnienė, Bostono atstovė Šimkienė ir daug kitų.

Pats pagrindinis vienuolijos rūpestis — naujos koplyčios pastatymas. Šiam reikalui žmonės yra labai jautrūs ir stengiasi kiek tik gali, kad tik koplyčia greičiau atstotų. Su koplyčios statyba drauge išsprendę ir kitų vienuolyno patalpų klausimas.

Didelės pagarbos vertas yra operos solistas **Ip. Nauragis**, kuris šiam kilniam tikslui suruošė visą eilę bažnytinių koncertų, už kuriuos gautą pelną pavadė vienuolijos reikalams.

I naują Rėmėjų Gildos centro valdybą įrinkta: prof. kun. St. Yla, prof. A. Vasiliauskas, prof. dr. A. Šerkšnas, sesuo Augustė, Šimkus, Šimkienė, Grajauskienė ir Mičiūnienė.

Seimo dalyvis

MOTERŲ SENELIŲ NAMAI ATIDARYTI

Iš Nukryžiuotojo Jėzaus seselių veiklos Brockton, Mass.

gacijos generalin. motinai Ligorijai. Iš po juodo šydo ji mane žvelgia rimtas, ramus, vidaus šviesa stipriai spinduliuojąs veidas.

— Labai malonu, labai malonu, prašau apžiūrėti visa, kas tik domina, — atsiliepią ji grynai švaria lietuvių kalba ir maloniai apvedžioja po visas patalpas.

radau dvi seseris — žemaites. Klausiu, kaip čia joms patinka? — Mes ir akis pražiūrėjome belaukdamos, kada bus galima vykti, — sako viena iš jų. — Kai pranešė, taip nudžiugome, kad, rodos, visos ligos prapūlė. Gera čia ir gražu. Lovos tokios minkštos. Atguli ir pasikendi.

Dvi gyventojos naujojo Nukryžiuotojo Jėzaus Seselių prieiglaudoje.

Visur žvilga, svaru, gyvomis spalvomis išdažyta, naujintėliai baldai. Pirmame aukšte erdvios svetainės senelėms pasisėkėčiuoti ir svečius priimti, didžiulis darbo kambarys, valgomasis, už jo didelė šviesi virtuvė. Antrame aukšte iš abiejų pusių koridoriaus pusę — miegamieji kambariai. Plačios, patogios, gražiai paklotos lovos su čiužiniais traukte traukia pailsėti. Kiekviename kambarielyje spinta, komodėlė, stalielis ir minkšta kėdė. Langus puošia gėlės užuolaidos. Ties lova Nukryžiuotasis. Kiekvienai atskiras erdvus kambarėlis. Yra tik pora didesnių kambarių, paruoštų norintioms gyventi dviem.

— Stai ir mūsų naujoji prieiglauda, — sako seselė. Ji veda mane į vidų ir pristato kongre-

— Argi taip jau bloga buvo namie! — teiraujuos.

— Dar ir kaip. Ko senas žmogus bevertas? Ligos ir skausmai pasužia, pats pasidaryti negali, kartais nėra kam nei valgyti paduoti. Rūmeliai prie pat "stryto": dunda dieną ir naktį, net galva ima svaigti.

— Ar tai vaikų neturite, kad nėra kam rūpintis?

— O kaip gi, turiu dukterį ir sūnų. Sūnus dar 9 metų tebuvo, kai likau našlė. Pati užsiauginau. Nelengva buvo: vieną dieną mirė vyras, kitą žentas, Duktė pasiliko su dviem kūdikiais.

— Kas gi jiems, motut, nutiko, kad taip staigiai mirė?

— O gi plevencija (influenca) sirgo. Tais metais labai

žmonės sirgo, daug mirė. Duktė išėjo už kito vyro, o aš jau 40-ti metai viena vargstu. Dievui dėkui, kad seserį turiu, tai pas ją jau 6-ti metai gyvenau.

— Kodėl gi, motut, negyvenote pas vaikus?

— Gyvenau pas sūnų, bet, žinai, marti angeliska, nesuikalbama, tai nelabai manęs tenori. Sūnus prašo, bet gyvenimo nėra. Duktė irgi norėtų, kad pas ją būčiau, bet žentas nenori. Atvažiuoja abudu, dažnai atlanko, bet gi senam, dar ligotam, kasdieną reikia pagalbos.

Pasišnekėjus su kitomis, tas pats vaizdas. Daugumas turi vaikų, bet, negyvena pas juos dėl vedybų su kitataučiais arba dėl to, kad marti ar žentas nenori. O kai kurių vaikai iš viso nuėjo nekokiais keliais ir paliegiams tėvams nebėra kur galvos priglausti.

Eidama iš senelių namų, pakely užkalbinau vieną senuką. Žmogus šnekus, panevėžietis. Dar neseniai į senelių namus atvykęs, stebisi, kad čia laisva ir gera: eik kur nori, tik valgyti nepavėluok. O jam, girdi, buvę sakytą, kad pas seselę taip namuose uždarysią, jog be leidimo nei kojos negalėsias iškelti. Turi ir jis tris vedusius vaikus, bet, sako, kur tai matyta, kad Amerikoje seni tėvai pas vaikus gyventų...

Prieš išvykdamą kreipiausi į gerbiamąją motiną Ligoriją su keletu klausimų.

— Matau dar turite nemažą laisvų kambarių. Bene stinga kandidačių?

— Turime 16 vietų, o užsirašusiųjų yra dvigubai daugiau. Visos reikalingos globos, gaila, kad negalime visų priimti. Turime dar dvi prieiglaudas Elmhurst, Pensilvenijoje, kur buvo pirmiau mūsų motiniškieji namai, bet ir jie perpildyti. Ten yra buvę atsitikimų, kad mūsų neatsiklausę atveždavo senelius ir palikdavo.

Ar brangiai atsiėjo įrengti tokius patogius ir jaukus namus? Kaip įstengėte tai atlikti?

— Kąstavo apie 60.000 dolerių. Pinigus sudėjo mūsų geradariai ir prieteliai. Viena geradarė, kuri neleidė minėti savo vardo, paaukojo net 5.000 dolerių!

— Priglaudėte mūsų tautos saulėlydį — senelius. O kaip su mūsų mažaisiais našlaičiais? Ar neketinate sudaryti lietuvišką lizdą ir jiems?

— Tai mūsų svajonė. Našlaityną jau esame turėjusios Elmhurst. Dėja, jis sudegė. Ar turėsimė naują, priklausys nuo to, kiek pasiseks gauti aukų.

— Leiskite pasiteirauti, kokie Jūsų kongregacijos artimiausieji planai ir didžiausieji rūpesčiai?

Vienas didžiausių, — tai kopolytėlės trūkumas, kurį jaučiame ypač dabar, kada padaugėjo senelių. Bet pats didžiausias — tai naujų pašaukimų reikala. Darbo dirva plati ir kas kart didėja, o darbininkių nepakanka.

— Dovanokite už nekuklų klausimą. Pagal amžių spėjau, kad būsite jau Amerikoje gimusios kartos lietuvi. Kuriuo būdu išaugojote tokią gražią ir gryną lietuvių kalbą?

— Dėka savo tėvelio. Mano tėvelis griežtai drausdavo šeimą kalbėti angliškai. Už prastą anglišką žodį buvo net pabaudos skiriamos. Bet prašau paragauti rūgusio pieno ir lietuviškos duonos su sūriu.

Grįžtant namo stovėjo akyse graudus žilagalvių motinėlių vaizdas. Atbloskė jas čia likimas iš visų Lietuvos kampų: nuo Ervilko ir Gaurės, Varėnos ir Marcinkonių, Krekenavos, Zaslių, Vilkaviškio. Vienos suvalkinės, kitos kauninės, trečios vilenskos. Vargo dirbo, išlaikė savo kalbą, papročius ir tikėjimą, o į senatvę nebegali pas vaikus galvelės priglausti.

Ir galvoju: — gera, kad Dievas davė joms bent seseris senatvės paguodai ir globai. Tai didelės, gražios, krikščioniškas darbas. Turėtume visomis jėgomis jį paremti.

S. P.

Bulvių pabraginimų ir jis nepatenkintas, nes savo mėsos gavinį mėgsta užkasti būvimis. Tačiau naujajam žmogui, savo įprastini būvių užkasti jis ir vėl galėsis gauti, nes neilgai trukus jį kaina turėtų kisti.

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

— BY —

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

	Domestic yearly	Americoje metams
Brooklyn, N. Y.	\$5.00	\$5.00
Half year	\$3.00	\$3.00
Foreign	\$5.50	\$5.50

PRENUMERATOS KAINA

	Domestic yearly	Americoje metams
Brooklyn, N. Y.	\$5.00	\$5.00
Half year	\$3.00	\$3.00
Foreign	\$5.50	\$5.50

Stripsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožiūra. Nenaudoti stripsniai saugomi ir grąžinami tikrai autoriams prašant. Pavardę pasirašyti stripsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ŽAIDIMAS PAGYVĖJO

PASAULIS įtemptai žiūrėjo į Bonną, ar laimės Stalinas, ar Adenaueris. Tuo tarpu persvara antrojo. — Pereitę pirmadienį Bonoje, bundestage, per dvi minutes buvo baigta ceremonija, kuriai ruoštas daugiau kaip metus: ant nedidelio pilko aksomu dengto staliuko trys ministrai padėjo parašus, ir Edenas nukalbėjo: šitas pasirašymas atidaro naują langą į Europą.

Rytojaus dieną tie patys ponai jau sėdėjo Paryžiuje užsienių reikalų ministerijoje prie ilgo stalo, kurio viename gale Edenas, kitam Achesonas, „priziūrėjo“, kaip Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir Beneluxo ministrai dėjo parašus. Po valandos pastangų Achesonas įvertino, kad tas pasirašymas bus vienas iš svarbiausių šio laiko įvykių.

Taip buvo pasirašytas generalinis susitarimas, kuriuo panaikinta Vokietijoje okupacija ir grąžinta vokiečiams nepriklausomybė; pasirašytas Europos Gynybos Bendruomenės susitarimas, kuriuo Vokietija įvedama į Europos kariuomenę. Vadinasi, Adenauerio siekiamas Vokietijai laimėti Vakarams — įvykęs.

Sovietai viską darė, kad sukludytų: kaip tas pasakos velnias vertėsi ir devynvalgiai slobinai, kad išgąsdintų, ir meiliausia pana, kad sugundytų. Vilties neprarado. Dar parlamentai turės susitarimus patvirtinti. Tad tęsia gąsdinimą. Vakariniį Berlyną, kuriame yra 2 su viršum milijonų gyventojų, atitveria siena nuo rytinio, kuriame per 1 mil. gyventojų. Pradeda statyti sieną tarp rytų ir vakarų Vokietijos, kuri turės būti 900 kilometrų ilgio ir per tris kilometrus pločio pavirsti niekieno žemės ir mirties zona. Išvedė net savo ištikimus pavalikus į „barikadas“, kad tik Prancūzijos bei Vokietijos visuomenėje, o ypač socialistuose, sudarytų įspūdį: jeigu jau į Vakarus, tai karas ir viduje sukilimas.

Paskutinis tokis triukas buvo sutaisytas Paryžiuje ryšium su gen. Ridgway atvykimu. Komunistų surengti protestai baigėsi vieno mirtimi, dviem šimtais sužeistais ir 700 suimtu. Tarp suimtųjų yra Duclos, kompartijos gen. sekretorius, parlamento ugningasis agitatorius. Įvykiai rieda toliau: masinės kratos, kurių metu už geležinių kompartijos namuose durų ruko dokumentai. Policijai pasisekė duris išversti anksčiau, nei liepsnos spėjo paskutinius lapelius sulaužyti. Iš paimtų dokumentų kyla kaltinimas, kad Duclos rengėsi perversmui.

Situose įvykiuose domina du ženklai. Bolševikai šaltajam kare žodžių karą paverčia jau veiksmų karu, streikais ir vietinio pobūdžio riaušėmis. Antra, Vakarai jau pradeda išmokyti, jog Stalino agentus galima suvaldyti tik čiumpant juos už sprando. Savisaugos instinktas atgyja.

Ryšium su Vokietijos įsijungimu į Vakarus, komunistų su-trandymų ir nepasisekusių gąsdinimų Sovietų prestižas krenta. Šitą sužino Stalinas turi kuo nors užtušuoti ir kompensuoti. Gal Berlyno blokada? Sąjungininkai jau įspėjo, kad jie tam esą pasirušę. O gal Koreja, kurioje Churchillis padėtį pavadino „labai sunkia“ ir išsiuntė į ten gynybos ministrį Alexanderį. Kokio lokalinio įvykio betgi tektų laukti iš Sovietų, kurie paskutiniu laiku daros tokie jūdrūs ir nervingi, kaip išalkusi meška.

ŠATRIJOS RAGANA - MIRIA PECKAUSKAITE

MĖLYNOJI MERGELĖ

4

— Kodėl, Miriam, tavo akys akimirksniui išgąsčiu išsiplėtė ir vėl rados taip panašios į Sikstinos Madonos akis? Ar naujaitis netolima ateiti, kaip kai kurios gėlės kad nuaučia audrą?

Jis pabaigė, o ji, užsidengus rankelėmis veidą, kugždą:

— Gražu, gražu! Ir taip skaudu... Kaip tamsta puikiai deklamuoji!

O jis jau, nebesitveria. Jo jausmas liejās per širdies taurės kraštus ir ima tekėti pro lūpas. Nusileidęs ant kelių, jis kugžda, pasinėręs akimis jos akyse:

— Myliu, myliu, myliu...

Rausva pašvaistė dažo bal-tąjį veidėlį ir ant akių šafirų krinta juodi blakstienų kutai.

— O tu, Miriam, o tu? —

šnibžda jis melsdamas.

Ir štai vėl atsiveria jos sielos langeliai, ir žiba juose meilė. Ji deda jam ant galvos abi rankes ir, pasilenkus arti, tyliai taria:

— Tavo per amžius.

Tuomet viskas aplinkui — kasalai, ežeras, medžiai, visos pasaulis pragydo laimės himnų. Jo dešinė apkabina jos liemenį, pasiūgusios lūpos dengia a-krių stebuklus, paskui randa ir rimtas lūpas. Bet jos veikiai pasprunka, o tuojau ir jis pats, savo drąsos išsigandęs, nulenkę galvą lig žemės, ima bučiuoti jos kojeles, šimtais sykų kartodamas jos vardą.

— Nereikia... nereikia... —

ginas ji, stengdamas jį pakelti.

Pagalios stojis. Tuomet kyla ir jis ir, išbučiavęs dar abi jos rankes, apmalšina galų gale savo lūpų alkį.

Vis dar tebenuraudusi, kaip aušra, ji vadiną jį į kopytą, tartum norėdama kuo greičiau siai pabėgti iš tos vietos.

Kopiočioje juodu klaupias prieš altorij greta vienas an-ro. Abiem savo rankelėmis ji ima jo ranką ir, pakilus akis į kryžių, sako:

— Visados tavo — lig mir-ties ir po mirties.

Trečiądienį, gegužės 7 d., 4:50 val. p.p. Jugoslavijos lėktuvu (kitų kraštų lėktuvai ten neskrenda) iš Muencheno aerodromo išskridau į Jugoslaviją. Pirmas sustojimas buvo Zagreb; nuvykau į aerodromo sto-tį, maniau galėsią išsikeisti pi-nigų. Jokios kontoros pinigams ten nebuvo; vienas iš lakūnų pasiūlė man nupirkti jų degti-nės, nes kitko ten nieko nema-čiau, nei kokių valgytų, nei kavos. Jo vaisingumu nepasi-naudojau.

Mūsų lėktuvą į Belgradą atskrido vieton numatyti laiko 9:05 vakare, anksčiau, t. y. 8:20, todėl CARE direktorius Belgrade, kuriam telegrama buvo pranešta apie mano atvy-kimą, stoty nepasitiko. Skris-damas lėktuvu jau buvau su kai kuriais jugoslavais išsikalbėjęs, kad esu CARE centro direktor-ius New Yorke ir vykstu su-sipažinti su CARE veikla Ju-goslavijoje. Lėktuvo šeimininkė ir kiti kreipė į mane ypatingą dėmesio, kai sužinojo, jog esu CARE direktorius.

Stoty buvo mandagūs ir teikė pagalbą

net mėgino telefonu susisiekti su CARE misija Belgrade, bet nepasisekė. Autobusu nuvykau į Belgradą, ir čia jie mielai man padėjo, nešė mano valizą, atli-kinė reikalingus formalumus, užsirašant keliauninkų biure „Putnik“, norint gauti vietą specialiam užsieniečių viešbuty Majestic. Jiems betvarkant mano reikalus, prisistatė CARE direktorius Jugoslavijai, Mr. Ray Izbetzi ir buvęs direktor-ius ten dar gyvenęs Mr. Van Bowen (kuris pasitraukęs iš CARE ir rašęs knygą anglų kalba apie Jugoslaviją, kaip komunistų valdžia pasireiškia gyvenime ir kaip paliečiamas kiekvienas žmogus). Jie abu su savo autu nuvežė mane į Majestic viešbutį, kur jau man buvo iš anksto rezervuotas kambarys. Tą patį vakarą nusi-vežė mane vaisingi ir priemišti, į senovės pilį prie Dunojaus, kur dabar yra restoranas. (Šioji pilis yra iš romėnų invazijos III šimt. ir jos dalys dar užsi-laukusios). Restorano publikos dauguma buvo uniformuoti kari-ninkai ir kiek civilių, tur būt, jų komisarai. Jutau, kad visi kreipia ypatingą dėmesį į ma-ne, apsirengusį kunigo drabu-žiais.

Rytą CARE misijos direkto-rius mane nuvežė į CARE pa-talpas. Čia yra 4 CARE kamba-riai su 6 tarnautojais. Patalpos gražios ir priklauso Jugoslavi-jos valdžiai, taip kaip ir visi namai komunistinėj santvarko-jė. Mokestis už patalpas labai žemas, \$10 mėnesiui. Visi tar-nautojai, be Izbetzi, jugosla-vai, visi gerai kalba angliškai ir patyrę tarnautojai; atlygini-mą gauna čia daug aukštesnė, negu vietinių įstaigų tarnauto-jai; jų algos siekia tarp 12 ir 18.000 dinarų (doleriais 40—65) mėnesiui (1 dol. — 300 di-narų). Vietinių įstaigų tarnau-tojai panašiose pareigose gauna tarp 7—8 tūkst. dinarų mė-ne-siui (\$20—\$30).

Kan. Prof. J. B. KONČIUS

riai su 6 tarnautojais. Patalpos gražios ir priklauso Jugoslavi-jos valdžiai, taip kaip ir visi namai komunistinėj santvarko-jė. Mokestis už patalpas labai žemas, \$10 mėnesiui. Visi tar-nautojai, be Izbetzi, jugosla-vai, visi gerai kalba angliškai ir patyrę tarnautojai; atlygini-mą gauna čia daug aukštesnė, negu vietinių įstaigų tarnauto-jai; jų algos siekia tarp 12 ir 18.000 dinarų (doleriais 40—65) mėnesiui (1 dol. — 300 di-narų). Vietinių įstaigų tarnau-tojai panašiose pareigose gauna tarp 7—8 tūkst. dinarų mė-ne-siui (\$20—\$30).

JUGOSLAVIJOS valsty-

bė susidarė po pirmojo pa-saulinio karo 1918-19 m. Prie buvusios Serbijos pri-jungti kaimyniniai kraštai iš Vengrijos, Bulgarijos, o taip pat Juodkalnija. Susi-darė 16 mil. įvairių tauty-bių ir tikėjimų gyventojų.

Jugoslavija buvo monar-chija. Bet 1934 m. karalius Aleksandras buvo nužudy-tas. Mažamečiui sūniui Pet-riui jau beveik neteko val-dyti, nes Jugoslavija, 1941 m. balandžio mėn. buvo Hitlerio užplūta ir okupuo-ta.

Rezistencijoje prieš vo-kiečius pasireiškė patriotas gen. Michailovičius, ir bol-ševikai iš Maskvos atgaba-no komunistą Tito. 1944

Uždarbiai, kaip patikrinau krautuvų kainas, yra labai menki

Pvz., menkiausia avalynė ka-tuotuja 5.000 ir geresnė 7.600 dinarų (\$15—\$27) už porą. Darbininkas turi dirbt visą mė-nesį ir daugiau, kad nusipirktų porą batų. Drabužiai irgi labai brangūs, reikia darbininkui dirbti 2-3 mėn., kad kostiumą nusipirktų galėtų. Cukraus sva-ras 90 dinarų, arba 30 ct., sviesto svaras apie 60 ct., mėsos svaras irgi panašiai ir t.t. Žmo-nių masės atrodo suvargę, dau-gelis su vyzomis ar visai bisi-eina; nemažas skaičius krinta į akis apskurusį, apipylusių, kad baisu pažiūrėti.

Apsitaisę geriau ir švariau y-ra, be abejo, partijos komisa-riai ir kiti žymūs komunistų partijos žmonės.

Jiems yra išduodami kuponai pirkimams. Mačiau languose

pažymėtas kainas, pvz., už tin-kamą verdamąjį puodą 860 dinarų, nuolaida 65% ir nuo-laida 80%. Kuponų irgi esama 2 rūšių. Aukštis komisarai gau-na 80%, o, tur būt, žemesni 65% nuolaidos. Patyriau, kad paprastiems žmonėms eiliniams darbininkams duoda tų kuponų vertės tik 250 dinarų mėnesiui; po kiek gauna aukštieji komi-sarai, neteko patirti.

Patyriau, kad Belgrado mie-ste, kuris yra valdžijos centras, žmonės geriau esą aprūpinti, negu provincijoje ypač į pietus—Makedonijoje ir Juodkalnijoje (Montenegro); ten ūkinės sąly-gos esančios labai sunkios, ir

m. Sovietų kariuomenė at-ėjo į Jugoslaviją ir padėjo Titui paimti valdžią. 1945 m. jis paskelbė Jugoslaviją „liaudies respublika“. Mi-chailovičius dabar kovojo prieš komunistą Tito. Britai ir amerikiečiai parėmė bol-ševikų pastatytą Tito; Mi-chailovičius buvo išduotas ir nužudytas.

1948 m. Titas nutraukė santykius su Sovietų Sąjun-ga. Skelbiasi nesiduo-das nei bolševikų įtakai nei Va-karų. Už tai iš Vakarų ima didelių pinigų ir ją reika-lauja vis daugiau. Nėra tik-ra, kad Tito nepalaiko slap-tų ryšių su Sovietų Sąjun-ga ir ar jo pykimasis su Sovietais nėra tik akių dū-mimas.

skurdžių bei apdriskusių matyti labai daug.

Nė vienam kitam Europos kra-šte nemačiau tokių apdriskusių ir išbadėjusių žmonių, kaip Jugoslavijoje

Elgetavimas, matyti, policijos yra griežtai draudžiamas. Kar-tą einant Belgrado didžiąja gat-vė prie manęs pribėgo bisi ir apipylė 2 vaikučiais (brolukas ir sesutė 9 ir 10 mt. amž.), maldavo pagalbos duonai nusi-pirkti, bet karta žvalgėsi į vi-sas puses, kad policija nematy-tų; kai jiems daviau, labai nu-džiugę nubėgo; panašių patyri-mų kituose kraštuose Europoj neturėjau.

Kavinė bei vadinamų aludžių daug. Žmonių jos perpildytos

Jie sėdi ten valandomis ir ge-riai stiklinę alaus per visą va-karą, arba didžiulės minios, y-pač vakarais, plaukia gatvė-mis. Mat jų patalpos esančios

menkos, sukimšti po kelis į kambarį, ir visi eina į gatves, kad atsigautų po darbo. Kinų, teatrų kaip ir nematyti; kitų pramogų vietų nėra, nes jei ir būtų, neturi pinigų. Todėl mies-tuose ir miesteliuose gatvės išvadžiota vietoj lempų valdžijos raidjo garsintuvai ir per tuos garsiakalbius duoda linksma muziką; įvairius maršus ir ko-munistines kalbas. Teko girdėti patį Tito kalbant apie Triesto problemas.

Žmonės ten maitinasi maršų muzika gatvėse ir propaganda

CARE veikla Jugoslavijoje la-bai ypač buvo reikšminga 1950-51 m., nes tuomet Jugoslavijoje daug badavo; mūsų CARE mi-sija dalino iš US valdžijos gaut-us maisto produktus, kaip tai kiaušinių, pieno miltelių, sūrį, sviestą. Per paskutinius 2 mt. išdalinta badaujantiems ir ki-tiems per CARE už apie 30 mil. dol. Kiekvienas žmogus, kurį tik užklausia, suaugęs ar vaikas, žino, ką reiškia CARE, istaria: care usa (CARE USA). Šiai organizacijai Jugoslavai reiškia didelį dėkingumą ir pa-garbą. Reikia net stebėtis, kad apie Amerikos Valdžijos pagal-bą, kur sumos šimtais milijonų dolerių, žmonės nežino.

Nors teko man ir klausinėti. Valdžijos pagalba iš USA (250 tūkst. tonų kviečių ir pinigais 50 mil. dol.) pakliuvo tiesiog į komunistų valdžijos rankas, ir ji panaudojo tam, kam, jos iš-manymu, buvo reikalinga, o liaudis apie tai nieko ir nežino. Jugoslavijos valdžios pareigū-nai man pareiškė, kad Tito per radiją pasakęs, jog Amerika e-santi juos sušėpusi visokiais bū-dais iki 1 milijono dol. vertės, bet liaudis ir plačioji visuomenė įvertina labiau care usa, nes ši organizacija visas gėrybes išda-lina pati savo automobiliais ir jeepais išvežiodama žmonėms.

Įsitikinau, kad didžiausia pagalba dabar reika-linga ten vargšams žmonėms—drabužiais,

ypač Amerika lengvai galėtų prisiųsti vartotų drabužių; to-kią dovaną jie nemažiau įverti-tintų, negu CARE pagalbą.

Atsilankiau pas einantį mi-nisterio pareigas sveikatos lab-daros vice ministrį Dr. Goka-nović, nes pats ministeris buvo Šveicarijoje. Karu su manim bu-vo kaip palydovas ir CARE di-rektorius Izbetzi. Pasikalbėji-me su juo patyriau jų didelį dėkingumą CARE organizaci-jai; jis mane nors ir kaip kuni-gą nuširdžiai priėmė ir vaisi-no kava ir, mano užklaustas, kokia pagalba būtų reikalinga, Dr. Gokanović pareiškė:

„Mums labiausiai šiandien trūksta drabužių, o ypač ligo-ninėse ir klinikose visai netu-rim skalbinių, net ir gydyto-jams ir slaugėms apsiręngti o-peracijos metu neturim skalbi-nių; mūsų gydytojai ir slaugės nesiskiria nuo pacientų ir kitų žmonių; dažnai patys neturi tinkamų drabužių. Ligoniams net po operacijos neturim per-mainai patalynės, dažnai turi gulėti be patalynės, iki išskalb-ia ir išdžioviną, todėl sanitari-niu atžvilgiu yra liūdna padėtis. Buvo daryta žygių, kad iš val-džijos būtų paskirta finansų rei-kalingiems dalykams iš kitų kraštų, bet iki šiol nepavyko, todėl — jis tęsė toliau, — jei mūsų organizacija CARE ir ki-tos gali pagelbėti, labai to pa-gėdaujam.

Pamatytume, baisu žiūrėti, kai naujagimiai neturi vystyklų

Pažadėjau pranešti mūsų or-ganizacijai centrams, kad atsiųs-tų savo delegatus susitarti su Jugoslavijos valdžia. Jei Ju-goslavijos valdžia leis taip kaip CARE misijai žmonėms pagal-bą teikti; jei Jugoslavijos val-džia nesikiš ir nevaržys jų vei-kimo. Jis į šią mano pastabą nieko neatsakė.

Belgrade dauguma yra orto-doksų pravoslavų tikybos žmo-nių ir tik 2 katalikų bažnyčios. Man teko mišias laikyti Tėvų Jėzuitų bažnyčioje.

Žmonių, kad ir prastomis die-nomis bažnyčiose labai daug

lankosi ir yra labai pamal-dūs. Iš klebono tėvos Hess, S. J. patyriau, kad kokių katalikų organizacijų bei brolių, religi-nių draugijų nėra, nes griežtai yra uždrausta. Religijos mokyti vaikučius nei privačiai nei baž-nyčiose nevalia, tik per mišias gali katekizma bažnyčioje aiš-kinti. Taip ir daroma. Tėvai namie tikybos žinias papildo savo vaikučiams. Pamokslai policijos griežtai yra sekami. Jei kuris kunigas pasisako neigiamai a-pie santvarką, tai iš nakties dingsta; tokie brukami į kalė-jimus.

Viso dabar esama kalėjimuose katalikų kunigų apie 200; nu-teistas 12 metų vyskupas Pet-ras Cule Mostar vyskupijoje.

Šio vyskupo didžiausias nusi-kaltimas buvo nesutikimas su valdžios reguliavimais dėl tiky-bos.

Dabar vyskupų visoj Jugosla-vijoje yra 24, iš jų naujai kon-sekruotų 10. Katalikų bažnyčia dabar daugiau vyskupų parū-pino be jokio formalus Jugos-lavų valdžios atsisakusimo.

(Ateinančiam nr. įdėsime kan. Končiaus pasikalbėjimą su ar-kiv. Stepinac.)

— Tavo, Miriam, amžinai, amžinai — pritaria jis.

Ji nulenkę galvelę ir mel-džias. O jo siela taip pat puola kniupsčia po Viešpaties kojų, dėkodama, pasižadėdama, mal-daudama taip karštai, kaip nie-kuomet lig šiol savo gyvenime. Tą valandą jų dviejų sielos su-sivienijo amžinai prieš Aukš-čiausiojo veidą.

Paskui juodu rašo savo pa-vardes į didžiulę knygą, riš-dami jas jungtuku ir pridėda-mi: sužieduotiniai, lietuviai. Lyg du lašeliai nuskendo tuodu varda į patį tautų jūrą. Ir ū-mai prieš jų dviejų akis atsis-tojo tėvynės vizija: pilka, nu-vargusi, nuskurdusi, skurdliais apsigobusi — tikra pelenė prieš gašią, švairią, spalvų prabangą, žibantią, puikiai savo laisvą galvą iškelusią Šveicariją. Di-sonansas įsiveržė į jų dviejų harmoniją.

Miriam sako:

— Ar nenuostabu, kad tai atsitiko Tello koplyčioje? Ti-kiu, kad niekas pasaulyje nenu-tinka akiai, kiekvienas įvykis turi paslėptos prasmės, kurią reikia sugauti ir sunaudoti sa-vo sielos labui. Turime būti patriotizmo didvyriais, kaip Tell. Mūdiejų suvienyti gyve-nimai turėtų stovėti po tėvynės

meilės vėliava.

Ji kalba tai, ką ir jis mąsto. Ji trokšta to, ko ir jis trokšta. Jų dviejų sielos jau viena.

Apleisdami šį rojųus kampe-lį, audžia juodu ateities vaivo-rykštę.

Miriam, Miriam! O likimo knygoje jau seniai buvo para-šyta, kad tai tebūsią muilo bur-bulai...

Išėjus jiedviem į Axenstras-se, kuri lyg kokia gražiausia meliodija, plaukia išilgai ežero, ir bedugnį armenį nugarmėjo praėjus ir ateities, ir juodu pa-skendo pasakiškoje dabarties tikrėnybėje. Štai jau nebetoli Brunnen ir ima leistis saulė. Milžinišku gaisru užsidegė pusė horizonto, ir prasidėjo neapsa-komas žodžiais skaidrių skaid-riasių spalvų žaidimas. Pur-puru apsiliejo mėlynas ežero veidas ir baltos kalnų galvos. Rodes, dangus tam skleidžia žemei iškilnią savo grožio pra-bangą, kad ta tolimoji ir myli-moji nesiliautų kilus prie jo iš savo žemumų ir pelkių. Sula-kė kvapą pagauti kalnai, suka-vėtas ežeras sustingo, lyg stū-lo plokštė, iš kažkur pasklido rožių kvapo banga, lyg dėkin-gai žemės siūnčiamas aukštyn dusterėjimas. Iš kažkokios baž-nyčios suskambo varpai. Žemė

puolė kniupsčia ir ėmė melstis.

Žiūrėdami į tuos stebuklus, stovi juodu ant ežero kranto, dvi dulkėlės tame apsupancia-me juodu didume, tačiau visą jį talpina savyje.

Ilgą valandą tyli Miriam, paskui sako:

— Kiek kartų labai grožė-juos kuo nors, tiek kartų jau-kiuos turinti ant akių lyg kokį raištį, kurs man kliudo paregė-ti visą grožį. Ima troškimas, kad jis greičiau nukristų... Bet tai teįvyks mirus... Ir valan-domis žavi mane mirtis... Žvaigždėtomis naktimis, tam-siose miško gėlmėse, kur sėdi paslaptis...

Baisi, milžiniška ledo adata pėrvėrė jį ūmai nuo viršugalvio lig pėdų.

— Ar ir šią valandėlę, Mi-riam?

Jis ima jos rankelę ir spau-džia taip stipriai, kad ji sušun-ka ir ima juoktis.

— Ne, šią valandą jau ne. Be ką tik, bežiūrint į tą spalvų simfoniją, ėmė toks troškimas pamatyti patį grožį, ne jo at-vaizdą debesyse... Drauge su... tavim — pridūrė pašnibždoms, vis dar negalėdamas paprasti sakyti jam „tu.“

— Tai mūdiejų neaplenks.

Bet prieš tai turime daug nu-veikti čia, atvaizdų pasaulyje, ir pasigėrėti savo laime, Miriam.

Įbedus akis į saulėleidį, ji ta-rė:

— Vis tiek, nebūsime jau lai-mingesni, negu kad esame šian-dien. Ak, kokios gilios prasmės yra šiuose žodžiuose: „Dievų mylimieji miršta jauni.“

— Visa laimė, Miriam, kad dievai jau detronizuoti. Kitaip ėmė gal iš tikro pagautų tave iš manęs, nymdami tave esant iš jų būrio...

Ji ima juoktis savo neapsako-mai meiliu, lyg muzika, juoku, kad jis mokas kalbėti tokius klasiškus komplimentus.

Juokėsi jis nežinodamas, kad nūmylė jo ir kažkas ne-nuveikiamas, stiprus, visaga-lis. Ir štai jis dabar lyg vaikas išsivyras laukan iš šiltų, švie-sių namų rudens audringą nak-tį...

Umai Jurgis pasijuto baisiai nuvargęs. Galva rados skaudi, tartum sumusta, kojos lyg švi-sion pripiltos. Nusivilkęs lig ka-napos, puolė į ją, tikėdamasis užmigti. Bet mintis nesiliovė drikus iš jo nelaimingos gal-vos — nuožmi, skaudi, deginan-ti, lyg raudonai įkaitinta viela, sukdamos vis į ratą aplink tą

patį centrą, aplink tą jo mėly-nąją mergele.

Čia štai, toje pačioje kana-poje sėdėjo ji, kai praėjus po-rai mėnesių nuo anos laimės dienos, aplankė jį pirmą ir pas-kutinį kartelį, prieš išvažiuoda-ma namo atostogoms. Atėjo vis mėlyna, kaip tos nepasie-kiamos tolybės, sakydamas tu-rėjusi būtinai apsilankyti jo kambaryje, kad jai išvažiavus, lengviau jam būtų vaizduotis ją esant visados su juo ir kad ji pati geriau galėtų matyti jį iš tolo. Pakabino kryželį ties lova, pastatė ant stalo gėlių puokštę, apžiūrėjo knygas, pas-kui atsisėdė čia kanapoje. O jis, taip netikėtai ją sulaukęs, šitos laimės pats nesužinojo, ką daras. Rodė šį tą, paskui no-rėjo bėgti kokių nors saldumy-nų ją pavaišinti, bet ji neleido sakydamas, kad parėjęs jos ne-berasiąs. Pagalios atsiklaupė prieš ją ir žiūrėjo. Bet ji liepė atsistoti. Tuomet jis atsėdė prieš ją ant kėdės ir vėl žiūrė-jo. Juk reikėjo prisžiūrėti išti-siem ilgim dviem mėnesiam.

— Su tavim atsisveikinęs, Miriam, nusileisau į juodus po-žemius, kur per du mėnesius ne-įsikverbs saulės nė vienas spin-dulėlis.

(bus daugiau)

"Kas buvo nieks, tas bus viskuo"

Kolchozo sunkvežimis

Kelias metus kolchozas dirbęs ir dirbęs. Jis ir visą duoną atiduodavęs, kasmet po pusę kolchozininkų badu numarindavęs, bet drg. Stalinas jį vis neatminęs ir nedavęs kolchozui sunkvežimio.

Vienas metais, kai draugė sekretorė tiek sustorėjusi, jog per metus net keturis kartus išvysios praplatintus naujos durys, o kolchozininkai iš bado kriste kritę, drg. Stalinas kolchozui prizadėjęs sunkvežimį, kad galėtų visą duoną ir pelus jam už globą atvežti ir kad turėtų kuo iš kolchozo rytais bado pastipusius išvežti.

Sunkvežimis buvęs naujas ir storiems kolchozo viršininkams dar nepritaikintas. Pro duris negalėdavo įsėsti nei kolchozo pirmininkas nei enkavedistas, o apie gražią kolchozo sekretorę tai nebuvę ko ir kalbėti. Ta sekretorė ir norėjusi daugiausia važinėti. Sunkvežimį pradėjęs kolchozas remontuoti: vis duris plovė ir plovė pagal valdžios storumą. Paskutinis išplovimas padarytas pagal kolchozo sekretorės reikalavimus. Rudenį reikėjo jau drg. Staliniui atsiųgti grūdais. Ant automobilio platformos sudėję grūdus, susėdusi kolchozo valdžia su sekretore ir juos visus išvežusios pakinkytos bobos.

Bijau buržuizikų

Nueina mūsų kareivėlis nusipirktu batų, kad savo broliui pasiųstų. Vienus pakilojo, kitus pavartė ir sako krautuvinkniui:

J. DIRZYS

— Duokit proletariškus, už tuos buržuiziskus pas mus žmonės šaudo.

Politrukas gėso elektrą

Rokiškio dvare gyvendamas vienas politrukas pradėjo pykti, kad negali užgesinti elektros. Pasišaukė vieną tvariščių, bet tas visur apžiūrėjo apžiūrėjo ir niekur nerado, kaip tame grafo buvusiam kambaryje užgesoma elektra. Visur iškrapstė, visur išžiūrėjo visi jį mokinti mechanikai, bet kaip užgesinti elektą jie neišrado. Pagaliau vienas kareivėlis rado išeitį. Atsinešė kopėčias ir ant lempos užmovė savo batą.

Bimba man yra pasakojęs ir daugiau anekdotų, paremtų stebėjimais, ką bolševikai darė ir kaip jie atrodė. Bet grįžkime prie tikresnių faktų ir realių žmonių.

III.

Enkavedistas Petras Grigėnas

Rokiškio apskr. NKVD viršininko pavaduotoju 1940 m. rudenį buvo paskirtas Petras Grigėnas iš Kavolių km., Dusetų vls., Zarasų apskr., kokių 10 ha ūkininko sūnus. Šis enkavedistas daugelį savo darbų buvo labai įdomus, ir jis man teko labai gerai pažinti.

Jė tovas mirė gana anksti: visus septynis vaikus išaugino motina. Tas kaimas jau nuo 1919 m. turėjo pakankamai ko-

munistų ir jų simpatikų, kuriais tapo visi 1905 m. Dusetų socialistų kuopos nariai. Kaimo komunistinį nusiteikimą labiaj didino greta esą rusų (1863 m. kolonistų) kaimai, kaip Kalbūtiškės, komunistų kuopelė su daugiau kaip 40 narių.

Petras Grigėnas augo tokioje užuodytoje kaimo aplinkumoje, tačiau vis tik baigęs pr. mokyklos šešis skyrius įsirašo į Dusetų šaulių būrį ir prisideda prie jaunaliutvų. Tuoju pat gauna darbo Dusetų vals. savivaldybėje; ten raštininkauja iki pat kariuomenės. Kariuomenėje jis tarnauja Kaune, paskiriamas į Karo Ligoninę, kur apie 1938 m. baigia sanitarijos kursą. Karo ligoninėje jis įtraukiamas į sovietinius šnipus, nors ir toliau pasilieka dar šaulys ir jaunaliutvis. Atitarnavęs kariuomenėje, grįžta atgal į Dusetų valsčiaus savivaldybę ir toliau raštininkauja. Kartu veikia Sovietų nardai. Jo broliai taip pat buvo šauliai ir jaunaliutviai, o sesuo ištėkėjusi tame pat kaime už savanorio kūrėjo, veiklaus šaulio. Jaunesnysis brolis Kaziukas buvo baigęs Rokiškio gimnaziją ir išvažiavęs studijuoti į Dotnuvos Žemės ūkio Akademiją. Ten tuoju įstojo į "Jaunosios Lietuvos" korporaciją.

1940 m. Sovietams okupavus Lietuvą, tame pat Rokiškyje vienu turgadienio metu sako prakalbą Petras Grigėnas. Aš sutikęs jį ir klausiu: — Kaip tu išmainei taip greit šaulio ženkluką į raudoną blėkelę (buvo su komunistų mė-

giamu ženkluku: raudoname dugne kūjis ir pjautuvas).

— Tylėk, smetonininke, o ne tai supūsi, — surėkė ant manęs Grigėnas.

Aš apžiūrėjau šį verstakailį iš visų pusių. Prisiminiau, kad mes su juo pešdavomės, kai atvažiuodavo pas brolių Kaziuką ir Rokiškį. Prisiminiau ir jo brolius, veiklius šaulius bei jaunaliutvius, kai jie visi gindavo išsiuose "tautos vadą" ir mane pravardžiuodavo "kavucikiniuk" (kataliku), "davatkaninku" ir pan. Pradėjome kalbėtis palengva, nes jau pirmasis įkarstis buvo atslūgęs. Jis pasipasakojo, kad per vieną mergaitę, dar kariuomenėje būdamas, tapo Sovietų Sąjungos šnipu. Ilgai šnekėjome drauge nuėję į vieną Rokiškio arbatinę ir išsiskyrėme tokiais pat draugais, kokiais ir seniau buvome.

1941 m. sausio ar vasario mėn. vėl susidūriau su tuo pačiu Petru Grigėnu Rokiškio gimnazijos salėje. Tuo metu vietinis geležies apdirbimo fabrikėlis pasiėmė Rokiškio gimnazijos "šepystę", tai buvo iškilmingos kalbos, balius ir šokiai. Garbingųjų šios gimnazijos svečių tarpe buvo ir Petras Grigėnas, tuo metu jau buvęs Rokiškio apskr. NKVD viršininko pavaduotoju. Pasišnekojome, aš padariau tam tikrų užuominų, kad jis pasidaręs labai žiaurus tardytojas, kad be jokio reikalo šaukinėja gimnazistus naktimis ir juos daužo. Priminiau, kad jį labai negražiai elgiasi, išsiskaukęs nakties metu gimnazistas. Jis sumiso. Aš pradėjau vėl pulti priekais, taudamas, kad tardydamas su-

mušė antros klasės dvi gimnazistukes. Priminiau porą dalykelių, kaip jis pasielgė su mano pussesere ir jos drauge, žinoma, nusišėdamas, kad viena mano mokinė. Kurį laiką Petras Grigėnas tylėjo, ir mes išėjome tylėdami iš gimnazijos salės. Apačioje jis staiga prabilo:

— Liaudies priešų nesigailiu ir nesigailėsiu. Aš suėmiau ir savo brolių, tą prakėlėta smetonininką. Kaziuką. Jis dabar sėdi Ukmergės kalėjime...

Kalbėjo baisiai dusdamas. Aš atšokau kelis žingsnius ir tik tada pajutau, kad jis baisiai dvokė degtinę. Salėje, kur buvo tiek daug girtų visokių sovietinių pareigūnų ir kompartijos didžiųjų, to degtinės kvapo nesijautė. Aš stovėjau ir nežinojau, kas man daryti.

— Nepasitaisėi ir tu, kaip Kaziukas... — žodžiai ir jam nuliūzo. — Kitais su Kaziuku nebegalėjau... tikrai tebegalėjau...

Pradėjo tartum aiškintis ir nuėjo. Likau vienas ir vis negalėjau suprasti Petro, kuris savo algos santeipą siųsdavo savo broliui į Dotnuvą, o dabar staiga jį pats atiduoda sumiti. Toji žinia mane baisiai pritrėkė, nes dar nebuvau girdėjęs, kad sumintas Kaziukas, su kuriuo mes ne taip dar seniai matėmės Dotnuvoje. Jaučiau, kad ir vieno žmogaus iš Rokiškio NKVD jau nebeišvažiavusiu, o dar turėjau vilties kaip nors susitarti su Petru, nes tikrasis NKVD viršininkas nuo ryto iki vakaro buvo tik girtas ir girtas, o ten šeimininkavo tik Petras Grigėnas.

(bus daugiau)

PAVERGTOJE LIETUVOJE

• **Uždėta netvarka Sovietų okupuotoj Lietuvoj** tokia didelė, jog net pati komunistų spauda pradeda prieš ją šaukti. Paskutiniu laiku taip šaukiama, jog greičiau turi būti išvežtos mineralinės trąšos, nes jos suverstos lauke prie stočių ir genda. Nuo lietuvių ir oro veikimo virsta vienu akmenis gabalu, kurį atvažiuavę vežtis trąšas į kolchozus, žmonės pirmiau turi su kūjais ir geležiniais laužtuvais sudaužyti ir tik tuomet gali krauti į vežimus.

• **Visuotinis švietimas**, kaip pati komunistinė spauda pripažįsta, Lietuvoje tebėra dar tik ant popieriaus. Vilniaus ir Skuodo rajonuose žymi dalis vaikų net neįtraukti į mokyklą lankyti privalančių sąrašus. Vienam Mažeikių rajone buvo taip į sąrašus neįtraukta per 300 vaikų.

• **Zemės ūkio kolektyvizacija**, kaip paskelbė vadinamoji valstybinio plano komisija, esanti Lietuvoje galutinai baigta. Dabar komunistinė propaganda deda tik pastangas žmones įtikinti, kad tuose naujai sukurtose dvaruose jiems labai linksmas ir gera gyventi. Kažkoks Avizus partijos įsakytas parašė komediją apie "kolūkinius

džiaugsmus". Baltusis taip pat parašęs veikalą apie kolūkinį kaimo gyvenimą. O ir visi laikraščiai nieko kito nerašo, o tik kaip "linksma" prie karvių bei kiaulių pritvirtintoms kolūkiečių.

• **Studentų tarpe** dar neišnykę "religiniai prietariai". Taip nusiskundžia Kauno medicinos instituto dektorius Kupčinskas. Taip pat studentai nekankamai besidomio politinėmis paskaitomis ir nerodo pakankamai neapykantos "kraugeriams Amerikos imperialistams". Matyt, kad visos pastangos neduoda komunistams laukiamų vaisių. Už tai smarkiai kaltinami dektorius, kad jie savo darbo tinkamai neatlieka. Iš tikro jie blaiviai galvojančioms žmonėms negali komunistinių nesąmonių į galvą įkalti. Tačiau už tai jiems gresia bausmės už "sabotažą".

• **Didelė miško kirtimai**, kaip matyt iš komunistinės spaudos, pastaruosiu laiku buvo vykdomi Biržų, Šiaulių, Jurbarko, Panevėžio, Kazlų Rudos ir kai kuriuose kituose rajonuose. Čia esąs viršytas net darbo planas ir Rusijos įvairioms įmonėms pristatytas žymus kiekis Lietuvos medžio.

LIETUVIAI PASAULYJE

VOKIETIJA

Vokietijoje rengiamasi minėti laisvės birželį

Vokietijoje lietuvių, ir iš viso pabaltiečių, bendruomenė visada stengėsi kuo iškilmingiausiai paminėti mūsų tautos liūdesio dieną, birželio 14 deportacijos. Buvo rengiamos eisenos su plakatais per miestą, pačios stovyklose būdavo dideli mitingai.

Šiemet birželio 14 dienos minėjimą nori surengti Bonnoje, Vokietijos politinio gyvenimo centre. Jeigu pavyktų surengti minėjimą norimu būdu, tai ne tik bus supažindinta Bonnos rinktinė vokiečių publika su Pabaltijo gyvenimu ir jo kančiomis, rusams valdant, bet jis plačiai nuidės po visą Vokietiją ir galės būti pastebėtas už jos ribų. Paskaitininkų tarpe numatoma kviesti vieną vokiečių mofšlininką, Pabaltijo kraštų žinovą ir bičiulį, ir vieną vokiečių parlamentarą, Strassburgo Europos Tarybos narį. Koncertinėje minėjimo dalyje numatyta pabaltiečių muzikos kūriniai. Minėjime dalyvaus Vasario 16 gimnazijos mokinių praplėstas choras, estų žymi pianistė, latvių čelistas ir dar du dainininkai.

Visa eilė žymiųjų vokiečių laikraščių pažadėjo dėti ta progą išsamius straipsnius, radiofonai duoti komentarus ir re-

PADEKA

Organizuojant Veterinarijos akademijos pripažinimo gavimą, talkininkavo ir ypatingos padkos užsitarauja generalinis Lietuvos konsulas New Yorke p. J. Budrys ir vicekonsulas p. A. Simutis.

Be abejo, VA-jos pripažinimą reikia vertinti ir kaip mūsų ypatingai džiuginantį ir reikšmingą JAV vyriausybės palankumo parodymą Lietuvai ir šioje salyje gyvenantiems lietuviams. VA-jos pripažinimo faktas yra dar vienas įrodymas, kokią svarbą vaidmenį Lietuvos Pasiuntinybė Washingtone čia esantiems lietuviams, nes tik p. igr. ministro P. Zadeiko diplomatinėmis pastangomis VA-jos pripažinimas taip palankiai ir greit buvo galima išgauti. Jam reikią gilią padėką VA-jos profėsūra, jos klausytojai ir visa Lietuvių Tremtinių Veterinarijos Gydytojų Draugija.

Lietuvių Tremtinių Veterinarijos Gydytojų Draugija

PRANCUZIJA

Profesorius A. Senn skaito paskaitas apie lietuvių kalbą

Philadelphijos prof. A. Sennas, nurykęs į Europą, skaito paskaitas apie lietuvių kalbą. Gegužės 8 ir 9 dienomis Paryžiuje "Institut d'Etudes Slaves" prancūzų kalba skaitė paskaitas: lietuvių žodyno istorinė raida ir baltų kalbų santykiai su slavų ir germanų kalbomis. Paskaitose dalyvavo specialistai filologai, kaip Vaillant, Sauvageot ir kit., o taip pat Lietuvos atstovas Dr. S. Bačkis, pulk. Lankoranskis ir Latvių pasiuntinybės patarėjas.

Be Paryžiaus prof. Sennas šias paskaitas dar skaitė Briuselyje, Strassburge, Freiburge, Florencijoje ir Vokietijoje.

"Laisvės draugų" konferencija

Gegužės 16-18 d.d. Paryžiuje įvyko "Laisvės Draugų" tarptautinė konferencija. Dalyvavo apie 10 tautų atstovų, viso 250 žmonių, daugiausiai visi intelektualai, profesoriai rašytojai ir t.t. Iš lietuvių dalyvavo Dr. S. Bačkis ir įgaliotas ministeris E. Turauskas. Si organizacija teveikia tik nuo šių metų pradžios. Tikimasi, kad reikiamai gins laisvės principus ir tarptautinių visų interesų labui.

Tarptautinio Komiteto posėdžiai

Gegužės 21-23 d.d. Liuksemburge įvyko Europinio Sąjūdžio Vyriausiojo organo—Tarptautinio Komiteto posėdžiai. Lietuvių, latvių ir estų tautinių komitetų šiame sąjūdyje atstovai yra įgaliotas Dr. S. Bačkis, Gaila, kad dėl lėšų stokos negalėjo dalyvauti antras baltų delegatas. Vidurio ir Rytų Europos kraštų krikščionių demokratų atstovais min. E. Turauskas.

Rengiamasi minėti birželio įvykius

Liet. Šalpos Dr. ja Prancūzijoje rengia tragiskų birželio įvykių minėjimą drauge su estais ir latviais. Norima šį minėjimą kiek galima iškilmingiau surengti. Minėjimas įvyks Paryžiuje.

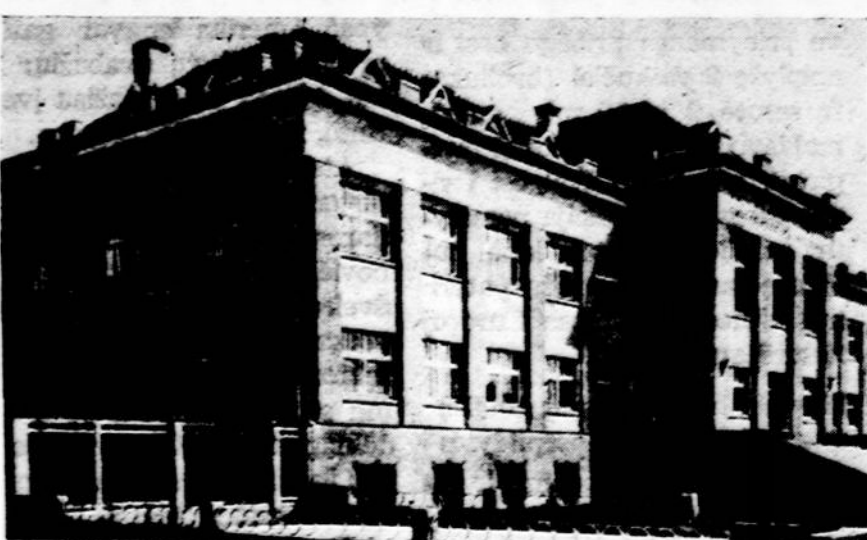
Reikšmingas mūsų veterin. gydytojų laimėjimas

Siomis dienomis yra gauta žinia, kad JAV Agrikultūros Departamento skyrius Bureau of Animal Industry ir taip pat Civilinės Tarnybos Komisija yra įtraukę Kauno Veterinarijos Akademiją (VA) į pripažintųjų aukštųjų veterinarijų mokyklų sąrašą. Pripažinimas veikia iki 1943 kalendorinių metų pabaigos.

Praktiškai VA-jos pripažinimas reiškia tai, kad ją iki to laiko baigę veterinarijos gydytojai, jei jie išpildo pilietybės sąlygas, turi teisę gauti darbą kaip federaliniai, valstybių bei miestų veterinarijos inspektoriai, ir taip pat daugelyje valstybių (kur nereikalaujama pilietybės) gali laikyti egzaminus praktikos teisėms įsigyti.

JAV yra dvi pagrindinės institucijos, atliekančios veterinarijų mokyklų (kolėgių) pripažinimą. Tai Bureau of Animal Industry, Federalinės Valdžios įstaiga, ir Amerikos Veterinarijos Gydytojų Draugija (American Veterinary Medical Association). Abi institucijos

Pripažinta Kauno Veterin. Akademija

Kauno Veterinarijos Akademijos frontinis pastatas

pripažintoms mokykloms stato aukštus reikalavimus, ir vienos institucijos pripažinimas praktiškai reiškia maždaug tą patį, ką ir antrosios.

Jeigu jau Bureau of Animal Industry suteikė VA-jai pripažinimą, tai reiškia, kad ji visai užtarnautai priklauso tai pačiai grupei, į kurią priskaitomos pačios geriausios pasaulio veterinarijos mokyklos ar veter. fakultetai. Gal būt, kiekvienam bus įdomūs istoriniai bruožai apie šią jauną, prieš antrąjį pasaulinį karą vos spėjusią suklestėti, mūsų aukštojo mokslo įstaigą.

Pirmieji Akademijos keliai

VA-ja, kaip savarankiskai besitvarkanti, Žemės ūkio Ministerijos žinioje esanti universitetinio lygio mokslo įstaiga, buvo atidaryta Kaune 1936 metais. Tuo pačiu jį buvo įjungtas jau keletą metų veikęs Valstybinis Veterinarinis Bakteriologijos Institutas.

Ypatingai pirmaisiais savo gyvavimo metais VA-ja buvo ankštame ryšy su Vytauto Didžiojo Universitetu Kaune. Pirmaisiais 2 studijų metais, veterinarijos studentai visus dalykus, išskyrus gyvulių anatomiją, klausė kartu su medicinos studentais pagal šio fa-

kulteto mokslo programą. Vėliau kai kurie bendrojo pobūdžio mokslo dalykai buvo įvesti pačioj Akademijoje. Priėmimo sąlygas, į VA-ją buvo lygiai toliau pat, kaip ir į Medicinos Fakultetą: gimnazijos baigimo atestatas, tinkama sveikata ir t.t. Pirmenybė buvo teikiama turintiems geriausius atestatus pažymius ir ūkininkų vaikams. Mokslas VA-joj tęsėsi penkerius metus, suteikiant veterinarijos gydytojų laipsnį, kuris atitinka amerikoniškam veterinarinės medicinos daktaro laipsnį. Doktoratui įsigyti reikėjo atlikti mokslinį darbą, apginti disertaciją ir išlaikyti atitinkamus egzaminus. Prieš pradėdami praktiką, buvo privalomas pusės metų maisto produktų priežiūros ir apkrečiamų gyvulių ligų kontrolės stažas.

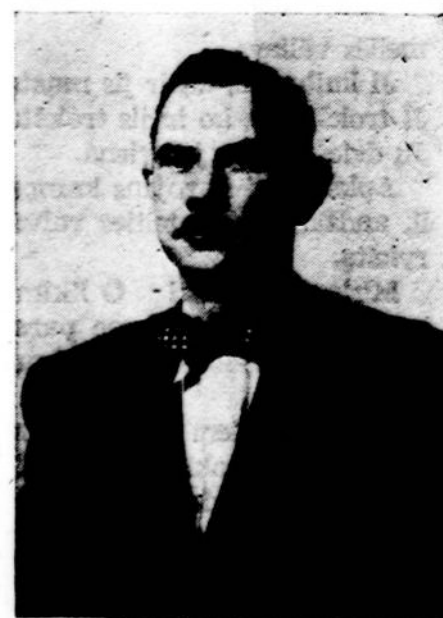
Akademijos personalas

Kalbant apie VA-jos lygį, reikia pabrėžti, kad juo yra gėrėjis ne vienas užsienietis. VA-jos mokslo personalo nariai buvo baigę ar gilnę studijas geriausiose Vakarų Europos universitetuose ar aukštosiose veterinarijos mokyklose: Austrijoje, Čekoslovakijoje, Estijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Švedijoje ir Švedijoje. Daugelis jos profesorių lankėsi ir buvo gerai susipaž-

nę su Olandijos, Danijos, Norvegijos, Anglijos, Italijos ir Vengrijos veterinarijinėmis mokyklomis ar fakultetais. Savo mokslo personalo daugiaspalviškumu ir galimybe sintetinti geriausius užsienyje pastebėtus bruožus. VA-ja primavo ne tik Lietuvos, be, gal būt, ir ne vienos užsienio valstybės aukštųjų mokyklų tarpe.

Akademijos įrengimai

VA-jos pastatai, laboratorijos ir klinika buvo pastatyta ir įrengta geriausių Europos veterinarijų mokyklų pavyzdžiu. Be veterinarijos gydytojų ruošimo, VA-ja atliko visam

Vet. gyd. PETRAS GAILIUNAS

kraštui ir gyvulių sveikatingumui reikšmingus uždavimus. Tik prisiminkim VA-jos reikšmę, kovojant su tuberkulioze, Bang'o liga, pasiutimu ir kitomis žmoneis ir gyvuliams lygiai pavojingomis ligomis. VA-joj buvo pravedama daug mokslinių ir eilinių diagnostinių tyrimų, padedant visos Lietuvos veterinarijos gydytojams saugoti ir palaikyti gyvulių sveikatingumą. Taip pat buvo gaminama įvairūs serumai ir kiti biologiniai preparatai žmonių ir gyvulių reikalmams. Žinant, kad Lietuvoj gyvulių ūkis buvo pa-

DR. STASYS JANKAUSKAS — buvęs Lietuvos Žemės ūkio Ministerijos Veterinarijos Departamento direktorius ir Veterinarijos Akademijos steigėjas bei pirmasis jos rektorius, iškėlęs Lietuvos veterinarijos stovį iki Vakarų Europos lygio. Šiu metu gyvena Toledo, Ohio ir dirba kaip federalinis veterinarijos inspektorius (Inspector in Charge).

KŪRYBOS PRIEDAS

JUNGIANTIS ŽMOGUS

STASIUI SANTVARUI 50 METŲ

Yra žmonių, kurie stovi nuošaliai nuo visuomenės. Jie gyvena savo idėjų pasauliu arba rūpinasi visuomenės gyvenimu, kiek ji pažįsta tarpiskai — per spaudą, per kitus viešojo gyvenimo reikšnius. Jie reikšmingi tai visuomenei taip pat netiesioginiai — per savo raštus, kūrinis. Tokios rūšies buvo Jakštas Dambrauskas.

Yra žmonių, kurie pasineria į visuomenę, joje tarytum sutirpsta. Jie gyvena mintimis ir rūpesčiais kuriuos patiria iš ryšio su gyvaisiais žmonėmis. Ir jų įtaka visuomenei reikšias kitaip — ne tiek per kūrybą, kiek per tiesioginį santykiavimą. Štai kodėl Vajžgantas jo amžininkams geriau buvo pažįstamas iš gyvenimo nei iš raštų.

Antrajai rūšiai priklauso ir Stasys Santvaras. Jo raštų ištisas pūdas — aštuonios originalinės knygos ir septyniolika libretų vertimų. Tačiau St. Santvaras labiau įsivaizduojamas tarp žmonių kaip tarp knygų.

I visuomenę Santvaras atėjo su gyvu jos reikalu ir dvasios supratimu bei pajautimu.

Ją suprato, nes pats tos nepriklausomos Lietuvos visuomenės etapus buvo išgyvenęs su ja drauge: jis Stulginskio, Smetonos, Grajausko mokynis Vilniuje; jis savanoris nepriklausomybės kovose; jis valdininkas; kultūrinės kūrybos laikotarpį daugeliui sričių artimas — muziką studijavo Klaipėdos konservatorijoje, dainavimą mokėsi Italijoje, ten pat literatūros paskaitų klausėsi; jis su teatru gerai susaugo. Dėl nusimainymo visose šiose srityse jis visuomenei galėjo būti autoritetas.

Antra, jis atėjo į žmones su idealizmu. Ne su tokiu idealizmu, kuriame idėja labiau mylima už žmogų. Ne, jis atėjo su meile žmogui ir su tikėjimu, kad tarp žmonių pasitaiką trūkumai galima pasitaisyti; galima žmones priartinti prie šio kio ar tokio idealo. Su tikėjimu, kad graži idėja gali prigyti ir duoti vaisių. Net tie, kurie idėjų neturi ir jokiais idealais netiki, mėgsta jiems nepavojingus žmones su idealais, kaip žmogus po šokiadienio mėgsta šventadienius. Štai dėl ko ir Santvaras buvo mėgstamas visuomenėje. Kur reikia, vis į priekį ištumiamas. Taip jis teatre virto vienu iš atstovų artistų vardu kalbėti; taip jis virto „jaunimo teatro“ direktorium 1941 m.; taip jį išrinko Rašytojų Draugijos pirmininku tremtyje. Ir visose tose parei-

STASYS SANTVARAS

gose jam suteikto pasitikėjimo jis neapvykė.

Santvaras mokėjo būti jungiantis žmogus

Mažiau rodė jis priimtinas novatoriškas, kovojantiems, revoliucionieriams, nes jis ne iš tų

idealistų kovotojų, kurie veržiasi su savo idėjomis truks lūš. Jam būdingesnė ne gotiškoji linija, tiesi, aukšta, šaunanti į viršų, bet banguoanti-vilnianti, mėginanti kopti prasiveržimais ir vėl su pasilėjimais, kompromisais, nors vis aukštyn.

Tikėdamas žmonėmis, tikėdamas asmeninio kontakto galia. Santvaras manė, kad net politinėje srityje gera valia gali pašalinti susitvenkusias ir apipelėjusias nuotaikas. Jis ir čia davėsi įvedamas. Bet greitai pamatė, kad savo tikėjimą buvo pervertinęs. Su rezignacija gebėjosi iš politikos, sutikdamas su Vajžganto žodžiais: aš nebe politikas...

Savo raštuose, kurių didžioji dalis kilo iš autoriaus tiesioginio atsiliepimo į kultūrinio gyvenimo reikalavimus, Santvaras reikšėsi pastangomis jungti tikrovę ir idealą. Nesitenkinimas tikrove ir idealo ilgesys jam pakyla iki melodingai ban-

guojančio patoso. Tikrovės skaudus patyrimas ir jos sudramatinimas, jos taurus atmetimas turi pavojaus prasi-veržti net kasdieninė frazeologija; iš kitos pusės idealo suvokimas grėšė palikti simbolių miglose, neaiškume. Realistinė frazei surasti poetinės atmosferos, simbolinei frazei surasti kūrybinio konkretumo, sujungti tuos du kraštutinius — šita kryptimi reikšėsi Santvaro kova dėl poezijos jo poezijoje. Kur ji buvo laimėta, išsprogavo tokie vaizgintiškai kalbant, nuoširdūs deimantukai, kaip „Aligimantui“, kaip „Vabalėlis“, (kurių, deja, neturėdamas po ranka rinkinių negaliu pacituoti).

Santvaro reikšmė mūsų literatūros istorijoje: jis vienas iš tų negausių, kurie mėgino užpildyti tuščią laiką tarp maironinės ir pomaironinės poezijos; kaip vienas iš pačių pirmųjų, kurie pasuko į simbolizmą, ieškodami naujų kelių poezijai ir dramai.

Santvaro reikšmė teatro istorijai nemažesnė. Teatro repertuarui jis davė dvi dramas: „Žvejus ir Kaimynus“. Gerai pažindamas teatro techniką, jis mokėjo pagauti publikos dėmesį; ir „Žvejai“ išvydo ne tik Kauno, bet ir Rygos ir Talino scenas. Bet kita iš šalies nepastebėta reikšmė teatrui — tai jo libretų vertimai, gražios kalbos ir melodingi, jo asmeninė

įtaka kultūrinant lietuvių žodžio garsą operoje.

Kai Santvaras sukako 50 metų, tai jį prisimindami su simpatija, tegalim jam palinkėti, kad jis mokėtų būti ir dabar jungiančiuoju žmogum — susirastų savo pergyvenimuose tiltą tarp dabarties Amerikos fabrikų triukšme ir savo ateities tyliame Palangos pajūryje, kur, anot vieno jo bičiulio, jau nebėra nei jo namo pamatų ir kur abidvi pusys prie takelio nukirstos, bet kur niekas neišneš smėlio, ant kurio stovėjo jo namas. O ten pilstyti iš saurų į saurą tekančio smėlio srovėlę bus didesnė laimė, kaip čia sklaidyti kapitalus, kurie yra tokie sunkūs, sunkūs.

J. B.

Lietuvių kalba vokiečių universitete

Marburgo universitete prof. K. Stegmann von Pritzwald paskelbė vasaros semestre skaitysiąs įvadą į lietuvių kalbą.

Paskaitos apie Čiurlionio kūrybą

Hannoverio, Leibnizo Akademijoje (Vokietijoje) meno kritikas P. F. Pechsteinas savo vasaros semestro paskaitų ciklo skaito apie Čiurlionį.

APIE JAUNĄ SKAITYTOJĄ IR NAJĄ POEZIJĄ

Jaunimo entuziazmas

B. PAKALNISKIS

Svetimaj pastogėj prisiglaudusi mūsų literatūra vis labiau pasigenda atramos, kuria jai buvo gimtoji žemė su keleta dešimtų gimnazijų. Kitados tūkstantčiai gimnazistų su didele meile priėmė J. Aistį, Bern. Brazdžionį, A. Miškinį. Jie buvo nuoširdžiausi skaitytojai, kiekviena naujovė pirmiausia juose rado atgarsio. Iš jų išaugo ir rašytojų priegausis. Įvairiais vardais mirgėjo jaunimo laikraščiai. Ižnoma, tik nedagelis iš jų, išėję į žmones, pajėgė suformuoti savitą kūrybinį veidą, atnešti naujos šviesos ir tapti poetais, beletristais ar kritikais. Dalis nuėjo įvairiais, dažnai skirtingais keliais, bet išsaugojo meilę literatūrai. O to ir užteko, kad jaunai lietuvių literatūra per trumpą laikotarpį suformuotų savas tradicijas ir išaugintų eilę iškilių vardų.

Visai kiti vėją dvelkia tremties dienose. Nė vieno vardo neįvedė mūsų literatūron tremties metų (Vokietijoje) netikrumo slegiama gimnazija. Užtenka pavartyti dabartinę „Ateitį“. Kaip anuomet joje gyvastigai reikšėsi visas gausus atžalynas, taip nūnai joje beveik nebėra gimnazistinio mato žmogaus, sugėbančio parašyti gerą eilėraštį. Mes nebeturime ano intuityviai, atviro vertintojo ir skaitytojo gimnazisto, nebeturime rašytojų priegausio.

Todėl šaltai ir buvo sutiktas

„Zvilgsnių“ ir penki „Žemės“ antologijos susisipietę poetai.

„Žemės“ kelyje

Sustosi prie „Žemės“ antologijos, kaip būdingiausios naujosios poezijos apraiškos. Jos atstovai augo mano akyse, todėl galu kai ką daugiau pasakyti, ko įvairūs recenzentai neįžino ar nenorėjo žinoti.

Pirmiausia paliesiu klausimą: kas pirmasis atsisakė tradicinio mūsų poezijos charakterio ir pasuko į Vakarų problematiką? Vieni iš pirmųjų bene buvo Vytautas Mačernis ir Henrikas Nagys. Visi kiti atėjo truputį vėliau. Tiesa, A. Nyka Niliūnas, tuomet A. Cipkiaus vardu, „Ateityje“ atspausdino vieną ar du eilėraščius, bet savo poetinį kelią galutinai suformavo 1940-42 m. kartu su L. Švedu, K. Brazdūnu ir Eug. Matuzevičium. Vienas jų — L. Švedas būtų buvęs didelis ramstis „Žemės“ problematikams.

Šia proga norėčiau priminti „Gabijs“ apžvalgininkui J. Stebeikiui, ignoravusiam „Žemę“ dėl tariamo paniekimo daugelio tos pačios kartos poetų, kad tokių tėra tik keturi. Už geležinės uždangos Eug. Matuzevičius ir L. Švedas, kurių nedalyvavimas kiekvienam suprantamas, ir du šiaip — VI. Šlaitas ir J. Mekas, kurių visiška pagrįstai antologijoje pasigendame. Bet ar apie tuos J. Stebeikis pagalvojo? Kas žin? Pagaliau ar kas ignoravo „Antruosius Vainikus“, (daug platesnio ir visiški kitokio pobūdžio), juose neradęs St. Anglickio ir kitų?

Reikia atitaisyti ir kitą „Naujių“ teigtą faktą apie Vyt. Mačernio ir Nykos Niliūno panašumą ir jų poezijos santykį. Nesutikau nė vieno literatūros žmogaus, kuris būtų ban-

des tarp tų dviejų griežtai skirtingų poetų surastį nors ir mažiausią giminybę. Tai dvi priešingos poetinės asmenybės! Kiekvieno „Žemės“ poeto kūrybinis pasaulis ir jo išsakydas yra tiek skirtingi, kad net labai įžvalgus kritikas vargu įstengtų išskirti ir pagrįsti literatūrinę giminybę. Giminytė yra, bet ji visai kitokio pobūdžio, kuri tiksliai nusakė įžanginiame straipsnyje J. Girnius.

Nemažiau juokingas, ir nerimtas tų pačių „Naujių“ bendrymas suniekinoti H. Nagį. Kaip „plagijamas“ iš vokiečių poetų cituojamas tris eilutės ir tai dar vertime, primenančio H. Nagio viename eilėraštyje charakterizuota sniego kritimą. Visur perdėtai šaukiama susirūpinti

M. Peckauskaitė — Sotrijos Raganos, kurios 75 m. gimimo sukakčiai atžymėti spausdiname „Mėlynąją mergelę“, kapas židinių parapijos kapuose.

Dirigento Vyt. Marijošiaus koncertas

Gegužės 21 d. Hartforde Bulkeley High School salėje Vytautas Marijošius su dideliu pasisekimu dirigavo simfoninį koncertą. Orkestras (70 asmenų) yra sudarytas Julius Hart Kolegijos studentų, tos pačios kolegijos profesorių ir be to iš muzikų profesionalų iš apylin-

kės miestų: New Britain, Springfield, Bristol ir kit. Solistė pianistė buvo Norma Verilli, viena iš bebaigiančių studentų.

Dirigentas Vytautas Marijošius padėjo nemažą darbą gerai orkestrą parengdamas. Koncertų programa parinkta labai turtinga: Mozarto — „Eine kleine Nachtmusik“ ir simfonija No. 40 in G minor; Beethoveno piano koncertas Nr. 5 (Emperor), pabaigai Berlioz — Vengrų maršas (iš „Fausto“ praeikimas).

Džiugu paminėti tai, kad jį Vytauto Marijošiaus diriguojama koncertą atsilankė nemaža lietuvių iš Torringtono. Watgrio, New Britain, Putnamo ir gausus būrys iš Hartfordo.

ALFONSAS NYKA-NILIŪNAS

MARCHE FUNEBRE

VYTAUTUI MACERNIUI

Šiandien laimėjo šėdus Toreador, ir Tu, sudėjęs ginklus, Eini į amžinos tamsos nelaisvę po beprasniškos kovos. Nes puldamas jį Tau nebesuriko „Ginkis!“ Ir užmetė rūšies tašnybės tinklą ant galvos.

Bet netiesa Naktis! Herojams amžina šviesa ir paslaptys! Kalėjimas baises jiems Amžinybė! Nebūtis — tikrai vergams! Todėl ir taip sunku atplėsti kojas nuo gimtosios aslos Ir troškuli palikti žemėje tebekovojantiems draugams.

Stovėdama prieš nemirtingą Dievą, liepusi išvest į naktį, Tavo dvasia su pagieža nuplės ir mindžios žemės skausmo vainikus.

Ir eis į nebūtį galingu kūno troškuli per amžius degti, Ir Amžinybę griaus kūrybos šauksmas neramiai nykus!

Bet kūną žemė paskandins savy, pasupusi ant rankų; Pavasarį parpuolęs žemėn vėjas, senas vaikata, dar šauks Tave, O rudenį klausysi, kaip varnai laukų platybėj kranksia ir vėjas neša mus, kaip krintančius lapus gatvė.

Bet neilgai mus vėjas neš! Ir lapui purvinam Dievai pavydus Išves iš miesto žiburių Naktis, atėjusi užpūsti mus. Ir mes užgesime. Užgesime, kaip žiburiai išdildūs, Ir milijonai grumsis su tamsa, praradę mus!

O Tu ištrykši spinduliuot šalia galingųjų šviesos fontanų — Arthur Rimbaud, Lautreamont, John Keats! Ir sups Tave ironiškos būties lopsinėmis gimtoji žemė, Neramiai amžių valandai paguldžiusi akis.

(Iš „Lietuvių poezijos antologijos“)

NAUJI LEIDINIAI

AIDAI

Gegužės mėn., nr. 5, Aidai patiekia šiuo straipsnius: A. Macina — Kultūra ir religija, M. Vaitkus — Viena diena su Maironiu, vysk. V. Brizgys — Portugalijos santvarkos bruožai, J. Vaisnora, MIC — Arki-vysk. J. Matulevičiaus Vilniaus Golga. Poezijos duoda Nyka-Niliūnas. Minint Maironio 20 metų mirties sukaktį, atspausdinta F. Kiršos vertime „Nuo Birutės kalno“ trečioji giesmė — „Būk pasveikintas, pavasari“.

Apžvalgų skyriuje randame: Jono Brazaičio recenzijas „Varpai skamba“, „Mėnuo, vadinamas medaus“ ir „Proza“; A. Baltinis — Kun. Dr. J. Vaitkevičiaus „Gyvoji dvasia“; A. Džiugėno — Lietuva nuotraukose; Dr. V. Kazlūno — Bažnyčia ir taika; Pr. Gaidamavičiaus — Žydės S. Well kelias į Kristų; prof. dr. J. Meškauskas — Vytauto Didžiojo universiteto 30 metų sukaktis, A. Kulpavičiaus — Leonardas da Vinci, J. Normano — Pirmoji lietuviško meno paroda Brazilijoje, kun. Dr. K. Sirvičiaus — Lietuvių šeima Amerikoje.

Numeris iliustruotas įvairiais mūsų ir kitų dailininkų kūrinių, nuotraukomis.

TEVYNĖS SARGAS

Kultūros, visuomenės, politikos ir socialinių mokslų žurnalas, 1952 m., III tomas 2(9) nr. Leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga, Redaguoja: O. Labanauskaitė, L. Šimutis, Pr. Vainauskas, dr. VI. Vilimas, kan. V. Zakarauskas.

Turinys: St. Šalkauskis — Krikščioniškoji politika ir gyvenamoji valanda, prof. dr. A. Ramūnas — Europos nuosmūgio diagnozė, St. Lušys — Tai kos klausimas būsimoje Lietuvoje, S. Senkonis — Lietuvos kairiųjų partijų užuomazga ir pasaulėžiūriniai pagrindai, Kun. J. Krivickas — Krikščionių Demokratų Internacionalas ir šiandieniniai jo uždaviniai, Kun. Mykolas Vaitkus — Kaip Dovydaity įkėlė į Smetonos balną, Pr. L. Tulaba — Pasauliečių apaštalavimo kongresas.

Gegužės mėn. įdomiausia knyga apie Marijos pasirodymus Fatimoje

MARIJA KALBA PASAULIUI

264 pusl., 18 paveikslų, kaina 2 dol.

Užsakymus siųsti šiuo adresu:

Rev. M. Vembrė,

122 CANTON STREET,

STOUGHTON, MASS.

Tuoj užsakykite ką tik išėjusią iš spaudos

STASIO BŪDAVO

Apysaką

VARPAI SKAMBA

Galite įsigyti „LIETUVIŲ DIENŲ“ leidykloje, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., taip pat pas L. D. platin-tojus, spaudos kioskuose ir

“DARBININKO” ADMINISTRACIJOJE

680 Bushwick Avenue. Brooklyn 21, N. Y.

Kaina \$2.50

Literatūrinė naujiena — nepaprastai įdomus naujasis Jurgio Jankaus romanas „PAKLYDE PAUKŠČIAI“. I tomo kaina \$2.20, antrą — \$2.60. Gatama: Gabija, 335 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ

PHILADELPHIA, PA.

Laiškai JAV vyriausybei

Dail. Adolfas Valeška vadovauja Bažnytinio Meno Studijai, Chicagoje. Be to, dailininkas daro du didžiulius paveikslus "Mindaugo krikštas", kurių vienas bus Nekalto Prasidėjimo Seserų vienuolynui Putname, o kitas šv. Kryžiaus bažnyčiai Chicagoje.

Lietuvos Vyčiai Chicagoje dalį savo namo paverčia Vyčių Ramovė, kurios sienas žadama išpuošti Lietuvos vaizdais.

Gimimo šv. P. Marijos dūdų orkestras. Chicagos katalikiškų mokyklų konkurse savo klasėje laimėjo pirmą vietą. Be to, penkiolika tos lietuviškos mokyklos auklėtinių už gerą skambinimą pianinu gavo medalius. Mokyklai vadovauja Sersys Kazimierietės.

Kun. Jonas Tamulaitis, gyvenęs Muskegon, Mich. buvęs Anglijos pilietis, šiomis dienomis gavo JAV pilietybę.

T. Šimkų, dabar tarnaujantį Amerikos kariuomenėje, Europoje, paminėjo kariuomenės laikraštis "Stars and Stripes", ir įdėjo jo foto, rodantį jį dirbant laboratorijoje.

Lietuvių dailininkų grupės paroda Chicagoje turi didelį pasisekimą, jai lanko ne tik lietuviai bet ir amerikiečiai. Iki šiol jai jau paroduota 23 paveikslai.

Antoinette Kazanauskas, Mutual Savings prezidento Jono Kazanausko žmona, išrinkta Chicagos Lietuvių Moterų klubo pirmininke.

Magdalena Galdikienė, žymi visuomenininkė, atvyksta iš Prancūzijos į Ameriką. Birželio 11 d. išplaukia laivu Queen Elizabeth iš uosto le Havre.

Dr. P. Daužvardis, Lietuvos konsulas buvo pasiuntęs Chicagos Daily News redaktoriui laišką, kuriuo atkreipta dėmesys, kad paskelbtame bendrajame Europos žemėlapyje nepažymėta Lietuva, gavo iš minimo redaktoriaus atsakymą, kuriame tarp kitko rašoma: "Žemėlapis paruoštas ne mūsų personalo, bet, žinoma, tai nėra pateisinimas. Aš naudosiu Tamstos laišką, kad juo kita proga darytų įtaką ir redakcijos departamentą, panašioms klaidoms išvengtų."

Elžbieta Kardelienė, Lietuvos Valstyb. Operos solistė ir pianistas Kazimieras Smilgevičius, svečiai iš Kanados, gegužės 10 d. koncertavo Worcester, Mass. Sekmadienį menininkai davė koncertą per lietuviškąją radijo valandėlę.

Kun. Juozas Petraitis, marijonų vienuolyno narys, gegužės 22 d. įšventinamas kunigu ir pirmas mišias atnašaus Brooklyne Apreiškimo bažnyčioje birželio 1 d. J. Petraitis kunigų seminariją lankė dar Lietuvoje, tremtyje tęsė mokslą Eichstaetto seminarijoje, vėliau TT Marijonų kongregacijoje Romoje ir 1948 m. atvykęs Amerikon baigė teologijos studijas.

REIKALINGAS vargonininkas šv. Kazimiero lietuvių parapijai Pittsburgue tuojaus reikalingas prityręs vargonininkas, sugebąs vesti chorą. Kreiptis šiuo adresu: 2114 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

GRAZIAUSIA VASARŲ VIETA

CATSKILLS. Druskonie Hall. Gražioje vietoje, patogūs kambariai. Geriausios sąlygos žuvai, maudytis, tenisą žaisti Puikiausias maistas. Šeimoms pritaikytos vilos - cottage. Kaišnos priėmamos. Andes, N. Y. Tel. 2781.

Dabar rengiamos svarstyti naujos Imigracijos taisyklės — H. R. 7376 ir S. 3109. Tos bylos yra priimtinos ir raginami visi rašyti savo senatoriams ir kongresmanams, kad už jas balsuotų. Pagal jas būtų įleista 300.000 naujų imigrantų, tarp kurių ir lietuvių artininkams skaičius. Organizacijos ir pavieniai asmenys prašomi skubiai rašyti savo senatoriams ir kongresmanams prašymus.

Dr. J. Masilionis.

Philadelphijos ir apylinkės veikėjas ir uolus lietuvis, su šeima išvyko nuolat apsigyventi į Cleveland. Mieląjį daktarą atsisveikino draugai ir pažįstami, palinkėdami laimės ir sėkmės naujojo aplinkoje.

Staiga mirė

Ursulė Barauskienė, 54 m., amžiaus. Sugrįžus iš darbo gegužės 22 d. norėjo pailsėti ir staiga mirė. Velionė iškilmingai palaidota gegužės 27 d. šv. Kryžiaus kapinėse. Ji paliko nuliūdusius sūnus ir dukteris.

Sunkiai serga

Pranciška Barčienė geg. 23 d. staiga susirgo kraujo užsiliėjimu ant smegenų. Iki šiol tebėra be sąmonės, gydoma ligoninėje. Artimieji užjaučia jos šeimą. Ligonė visą savo gyvenimą labai uoliai atlikinėjo savo religines pareigas. Jai buvo suteikti paskutiniai sakramantai namuose.

Birželio skaudūs įvykiai

bus iškilmingai paminėti. Minėjamą organizuoja prof. J. Puzinas ir kt. Tremtinių bendruomenė daro viską, kad tas minėjimas būtų sėkmingas.

Atidarė vasarnamį.

Vyčių veikėja Elena Šaulytė, geg. 24 d. atidarė savo vasarnamį Atlantic City, 4 S. Stenton Place. Ten galės atostogauti visi lietuviai, dienomis, savaitėmis ar visą sezoną. Nauja šeimininkė maloniai kviečia svečius pas ją susitoti pailsėti.

Graži mokslo metų užbaiga

Šv. Kazimiero parap. mokyklos užbaigimo vakaras gegužės 25 d. buvo tikrai pasigrožijimo vertas. Čia sujungta Lietuvos istorijos svarbiausi brožai, i. pinta tautiški šokiai, dainos. O kiek pasirėngimo, scenos papuošimas, visi kostiumai specialiai pagaminti. Visa programa ėjo kaip nenutraukiamas vainikas, kurį mergaitės pynė

Bridgeport, Conn.

Lietuvos laisvinimo vaju pasidėjo gegužės 26 ir tęsis iki birželio 12 d. Vaju praveda vietinis Alto skyrius. Kun. V. Kazlauskas pereiną sekmadienį apie tai paskelbė bažnyčioje. Po namus lankosi asmenys, kurie turi vietinio Alto skyriaus liudijimus ir Alto centro knygties. Atsilankius į lietuvišką namą prašoma Lietuvos laisvinimui aukoti kiek kas išgali.

— Pabėgę lietuviai žvejai pas mus atsilankys birželio 15 d. ir padarys pranešimą apie paskutinius įvykius Lietuvoje bei pasakos savo kelionės įspūdžius.

— Taip pat ruošiamas birželio 14-16 d. d. paminėjimas. Bus atlaikytos iškilmingos šv. mišios šeštadienį už mirusius ir sekmadienį, birželio 15 d., 10 val., už gyvus. Parapijos choras su solistais pasirėngs tam lietuvišką programą.

— Paskutinį metų mūsų kolonijos senesnioji karta vienas po kito miršta. Per trumpą laiką netekome trijų gerų lietuvių: Antano Nioros, Prano Zilaicio ir Stanislovo Kaminsko. Visi buvo uolūs parapijiečiai ir geri lietuviai.

ir gražiai dainavo. Programoje dalyvavo visi mokyklos mokiniai. Tikrai buvo verta praleisti vakarą lietuviškos dainos, šokių ir istorijos atspindį. Kiek daug energijos ir meilės įdėjo mokytojos išmokydamos vaikus, kas galės įvertinti. Tikrai tai didelė dovana lietuviškai visuomenei. Juk tik tokiu būdu daugiau išmokstama lietuviškai. Grožėtis teko, kai visi, net ir iš lietuviškų šeimų vaikai lietuviškai dainavo ir buvo lietuviškai nusiteikę. Todėl pilnutėlė salė žmonių visi kaip vienas plojo pasirodžiusiems grupėms ir pavieniams artistams.

Lowell, Mass.

Piknikas kultūriniais reikalais

Nedidelė Lowellio lietuvių kolonija, bet jūdi ir rūpestinga ypaci lietuviškiems reikalams. Prieš keletą metų čia atkeltas į šv. Juozapo lietuvių parapiją kun. J. Skalandis. Jo rūpesčiu čia įsteigta lietuviška mokykla, pakviestos lietuviškos seselės kazimierietės jai vadovauja.

Mokyklai išlaikyti reikia nemaža lėšų, dažnai kun. J. Skalandis iš savo santaupų mokyklos reikalams nemaža paaukojo.

D.L.K. Vytauto Klubas, norėdamas lietuviškos mokyklos darbą paremti, paaukojo \$75, ir nutarė mokyklos naudai birželio 15 d. surengti pikniką Portugalų parke. Klubas kviečia visus apylinkės lietuvius atsilankyti, linksmai praleisti laiką ir paremti lietuviškos mokyklos darbą. Gros geras orkestras ir šiaip bus visokių margumynų.

Rumford, Me.

Lietuviškos pamaldos

Nedidelė lietuvių kolonija tolimame ir šaltame Maine. Bet jau ir čia sulaukė smagiai švito ir visas gyvenimas iš žiemės miego pabudo ir pajudėjo. Pavasarį atnešė mums gerą naujieną. Tėvai pranciškonai iš Greeno susitarė su vietos šv. Atanazo parapijos klebonu ir gavo sutikimą kiekvieną pirmą mėnesio sekmadienį, 7 val. ryto, vietos lietuviams atlaikyti šv. mišias ir pasakyti lietuviškai pamokslą. Taip pat Tėvai pranciškonai pravedė lietuviams rekolėkcijas. Tikintieji yra labai dėkingi.

Mirė

Pranas Greivė, 76 metų amžiaus, visą gyvenimą buvęs ištikimas Kat. Bažnyčiai ir savo tėvų žemei, šiomis dienomis atsiskyrė su šiuo pasauliu. Iškilmingai palaidotas iš vietos parapijos bažnyčios šv. Jono kapinėse. Laidotuviams rūpnosi velionies švogeris J. Jonaitis su žmona, velionies seserimi, iš Brooklyno.

HARRISON, N. J.

Harrisono lietuvių parapija gavo iš Newark arkivyskupo leidimą statyti naują bažnyčią. Jau pakviestas architektas sudaryti būsimosios bažnyčios planus. Parapija turi nusipirkti žemės sklypą Kearny, N. J., Bergen Ave. ir Davis Ave. kampo. Klebonas L. Voisekuskas praneša, kad parapija bažnyčios fondui jau turi 91.000.00. Šis fondas didinamas, kad greitai laiku būtų galima pradėti statybos darbus.

Dail. K. Varnelis baigia įrengti marmuro altorius šv. P. M. Nesiliaujančios Pagalbos bažnyčioje, Cleveland, Ohio. Marmuro ir bronzos darbai atlikti pagal K. Varnelio projektus.

WATERBURY, CONN.

ALB Waterburio apylinkės

naujai išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. Dr. P. Vileišis, vicepirm. Dr. V. Šmulkštys, sekret. N. Meškūnienė, izdin. P. Jokubauskas, fin. rašt. B. Dūda, tautinio solidarumo įrašų rinkėjas J. Valaitis, meno vadovas A. J. Alekšis, švietimo vadovas A. Petrauskas, nariai — E. Devenienė dr. Colney ir M. Zailskienė.

Veiklos pradžia valdyba jau turi ir lėšų. Nemaža asmenų steigiamojo susirinkimo metu sumokėjo solidarumo įnašą po vieną dolerį. Be to, Dr. P. Vileišis sveikino tremtinių valdybos vardu ir įteikė 25 dol. auką, veitos Alto skyriaus pirm. A. J. Alekšis sveikino Alto skyriaus vardu ir paaukojo 25 dol. LDS skyriaus vardu sveikino P. Jokubauskas ir įteikė 10 dol. auką, senosios kartos veikėjas Taraila sveikino valdybą ir taip pat paaukojo 10 dol., Kazlauskienė aukojė 10 dol., J. Valaitis pasveikino Lietuvos Darbo Federacijos vardu ir paaukavo 5 dol.

Pirmoji Amerikos Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba Waterbury rikiuoja visas jėgas dideliems šių dienų lietuvių tautiniams ir kultūriniais uždaviniais sėkmingai vykdyti. Jai linkėtina ištvermės ir pasisekimo. — ap

LDS 5-os kuopos

"Card Party", sekmadienį, gegužės 25 d., nepaisant lietingos dienos, gerai pavyko. Daug pasidarbavo pirm. Petras Jakubauskas su Rengimo Komisijs. Prie skanių užkandžių šeiminkavo Ona Šmotienė, padedama Nelės A. Meškūnienės. Nariai, negalėjusieji atvykti, prisimint savo aukų. Jų tarpe buvo Jonas Makauskas — 2 dol., Juozas Žemaitis — 1 dol. ir Kazys Valuckas — 1,10 dol.

Tylūs kultūrininkai

Gegužės 4 d. Waterburio šeštadieninė mokykla suruošė Motinos Dienos minėjimą, kuris praėjo labai gerai. Pradžioje visus jaudino graži Ruosekienės kalba. Vėliau pačių liuanistikos kursų moki-

Bayonne, N. J.

Gražiai praėjo 40 val. atlidai Nedidelėje Bayonnės lietuvių šv. Mykolo parap. bažnyčioje gegužės 25-26 dienomis vyko 40 val. šv. Sakramento adoracijos atlidai. Visomis dienomis tikintieji uoliai lankė pamaldas ir gausiai ėjo sakramentų.

Savo narių skaičiumi šiaip nedidelis parap. choras, ved. A. Jakubčionio, gražiai atliko chorą, giedodami iškilmingus atlidų užbaigimo mišparus. Klebonas kun. M. Kemežis, kuris visuomet pakviečia atlidams misionierių, šį kartą buvo pakvietęs jauną vienuolį pasijonistą Tėvą Hilerijoną, čia gimusį ir mokslus ėjusį, bet gražiai kalbantį lietuviškai. Kasdieną atliduose dalyvavo apie 20 kunigų.

Naudodamiesi dideliu klebono svetingumu, kunigai atlidų metu pasitaria bendraisiais lietuvių pastoracijos reikalais. Lietuviškos parapijos atlidai yra graži mūsų tradicija atvežta iš Lietuvos ir iki šiol ištikimai lietuvių palaikoma.

Mahanoy City, Pa.

— Pradėti šv. Juozapo lietuvių parapijos bažnyčios dažymo darbai.

— Parapijos kapinės pradėtos švarinti, pravestas naujas gražus kelias, taip pat ruošiamasi užverti naują tvorą.

— Parapijos mokyklos mokslo metų užbaigimo programa bus birželio 8 d. Vaikučiai ruošiasi suvaidinti lietuvišką veikaliuką — "Dėdė Anupras parvažiuo."

niai išpildė meninę programą. Ypatingą įspūdį sudarė motinų pasveikinimas su gėlėmis ir tautiniai šokiai (Kalvelis, Audėjėlė ir Blezdingėlė), paruošti mok. Floros Zapkuvienės. Ne vienam asarą išspaudė pačių mokinių tai dienai pritaikytų kūrinių skaitymas, mokytojo Koncės rūpesčiu paruošty. Gražiai suvaidino vieno veiksmo vaizdelį svečiai iš Hartfordo, mok. Juzevičienės vadovaujami. Taip pat buvo atvykę šešt. mokyklos mokiniai ir iš New Britaino.

Pažymėtina, kad ne tik mokytojai A. Koncė, F. Zapkuvienė ir V. Dūdienė su pasiūlymu dirba mokykloje, bet nemažesnis tenka garbė ir tėvų komitetui (M. Tonkūnas, A. Keniausis, K. Rimas, E. Vaitkevičius ir Jūzys), kuris dirba tyliai iš visos širdies. Visi drauge sudaro vieną gražią šeimą, neišskiriant nė mokinį, kurie labai uoliai lanko mokyklą.

Garbė tiems, kurie nepalūžo svetimųjų audrų mėtomis. Linkime jiems visiems ir toliau neuilstamai dirbti lietuviškos išlaikymo labui. **Stebėtojas**

Užuojauta

Šiomis dienomis gautas laiškas iš Lietuvos su laidotuvių nuotraukomis mirusio komp. A. J. Alekso brolio, Gudelių klebono kun. kan. Vinco Aleksandravičiaus.

Velionis buvo autorius, muzikas, didis patriotas (Didžiojo Vilniaus Seimo dalyvis) daug nukentėjęs nuo rusų valdžios caro laikais ir dabartiniu komunistų metu. Delto, kad mokė tikybės dalykus lietuvių kalba Veiverių seminarijoje, prefektas V. Aleksandravičius buvo ištremtas Lenkijon ir tėvynės tegalėje sugrįžti tik Lietuvai atgavus Nepriklausomybę 1918 metais.

Šį įvykį pažymi Vincas Kudirka savo raštuose "Tėvynės Varpai" (Tomas II, pusl. 179). "Nežinau ar atsiras dabar nors vienas kunigas, kuris išdrįstų pridėti ranką prie išdidymo takelio, taip gražiai ir garbingai kun. Aleksandravičiaus priminto."

"Muzikos žinios" Chicagoje išleido velionies muzikinį kūrinių "Kalėdiesmė."

Mirus jo mylimam broliui bei auklėtojui kun. Vincui, šv. Juozapo parap. choras, Federacijos ir Alto skyriai, Moterų Sąjunga choros, bičiuliai - bendradarbiai reiškia gilią, širdingą užuojautą mūsų gerb. chorvedžiui ir uoliajam visuomenės veikėjui, komp. A. J. Aleksiui.

M. Andrikytė

NAUJAI ATVYKO

Gegužės 24 d. į New Yorko uostą laivu "General Taylor" atvyko:

Endruschat, Christel
Essert, Richard, Emma H.
Engel, Adolf, Paula, Hannelore, Manfred
Fischer, Gustav, Anna
Grimm, Oswald F.
Heidrich, Waldfried, Else, Helga
Hermann, Waldemar, Ida, Lydia, George, Heinz
Jakowitsch, August, Auguste, Edwin, Gustav, Johann
Knell, Marie
Ligmal, August, Magdalena, Anna, Marianne
Mascheika, Heinz
Petzold, Hermann, Teofile, Irena, Vyda
Siebert, Ferdinand, Wally
Deerfler, Margret, Siebert, Monika
Smielowski, Eduard, Irena, Woldemar
Unterberger, Auguste
Wapsas, Trude
Wolodkewitsch, Hedwig, Siegmund, Eligius, Arkadius, Angelika

1952 m. gegužės 13 d. laivu "Stockholm" iš Švedijos atvyko: Navickas, Feliksas.

Washington teisingumo departamente buvo prisaikintas naujasis JAV teisingumo sekretorius McGranery. Jis yra 56 metų amžiaus Philadelphia, Pa., teisininkas teisingumo sekretoriui paskirtas prez. Trumanui atleidus iš pareigų buvusį teisingumo sekretorių McGrath.

WORCESTER, MASS.

Parapijos vakariene

Aušros Vartų parapija gegužės mėn. 18 d. surengė savo metinę vakarienę.

Dalyvavo pilnutėlė salė parapijiečių, be maža ko 600 žmonių. Kvietusių svečių tarpe matėme advokatą A. Milerį, kleboną kun. V. Puidoką, kunigus brolius Antaną ir Julijut Jutkevičius. Visi kvietieji svečiai pasakė po nuosirdų savo žodį. Be jų dar kalbėjo Juozas Glavickas ir Albinas Gražulis. Šis paskutinis kvietė puotos dalyvius melsti Dievą pagalbos kenčiančiai Lietuvai.

Su vakariene buvo sujungta ir graži programa. R. Jakuciūnis (klarnetu) ir J. Savage (akordeonu) pagrojo porą duetų. Taip pat pora dalykų akordeonais pagrojo Barbora Mattson ir Barbora Begonytė. Mar. Sinkevičiūtė skambino pianinu. Marijos Vaikelių šokėjų grupė pašoko lietuviškųjų tautinių

šokių. Šokėjoms pianinu pritarė muz. V. Burdulis. Be to, vakarienei tam tikro jausmo suteikė Zinkaus orkestras, kuris skambėjo vakarienos laike. Vakarienei gyvai vadovavo kun. Jonas Jutkevičius.

Jaunieji lietuviai pasizymėjo

Worcesterio miesto ir šėių apylinkės miestelių vidurinės mokyklos (High School) suruošė savo mokinių rašinių varžybas (konstestą). Už geriausius rašinius buvo paskirtos trys pirmos dovanos (\$100.00, \$75.00 ir \$50.00) ir keturi garbės paminėjimai su \$10.00 priedu. Pirmąsias dovanas laimėjo kitų tautų jaunuoliai. Tuo tarpu du garbės paminėjimai teko lietuviams: Kaz. Cerniauskui ir Česlovui Dubickui. Juodu abu — tremtiniai.

Popiežius laimina parapiją

Kun. K. Vasy, pereiną savaitę lankdamasis Romoje, gavo audienciją pas šv. Tėvą. Šv. Tėvas maloniai kalbėjosi ir, klebono kun. Vasio paprašytas, suteikė savo palaiminimą visiems Aušros Vartų parapijiečiams. Šitai paskelbė per pamaldas 25 gegužės kun. J. Jutkevičius, laikinai pavaduojąs išvykusį kleboną.

Lanko lietuvius

Beveik kiekviename Naujosios Anglijos mieste ar miestely yra lietuvių: kai kur gana žymūs skaičius. Ne vienos vietos lietuvių, kur nėra savos parapijos, pageidauja, kad juos kartais aplankytų kunigas lietuvis. Tokiu būdu gegužės 23 d. kun. J. Jutkevičius, didysis Nauj. Anglijos lietuvių veikėjas, aplankė Fitchburg (Mass.) ir jo apylinkėse gyvenančius lietuvius. Gražus lietuvių būrys susirinko Jėzaus Širdies bažnyčioje, kur gerasis svečias suteikė religinį patarnavimą ir tautinės paguodos.

P. K.

LIETUVOS
ATSIMINIMAI
RADIO VALANDOS
SESTADIENIAIS
4:45
5:30
STOTIS
WEVD
JACK J. STUKAS
DIREKTORIUS
1264 WHITE ST.
HILLSIDE, N.J.
TEL.
WAVERLY
6-3325

LSK vienuoliktą, 1951-52 m. Lygos nugalėtojas, 1952 m. žais Aukštojo Lygoj.

SPORTAS

Veda AL. VAKSELIS

Vienybė ir drausmingumas — sportinio pasiekimo laidas

LSK futbolininkams pralaimėjus National Amateur Cup (taurės) rungtynes prieš Lusitanos iš Ludlow (bendra pasekmė iš dviejų rungtynių 5:4), verta pasvarstyti ar viskas yra tvarkoj mūsų futbolininkų tarpe.

Šio sezono spaudoje tilpūsios LSK rungtynių aprašymuose ir komentaruose išsiaiškėjusios išskaitytos tam tikrų nugalavimų mūsų futbolininkų seime. Aisku nėra namų be dūmų, tačiau, jei tie dūmai pradeda graužti ne tik tos šeimos narių akis, bet ir šeimos bičiulių ar kaimynų nuotaikas, atrodo, yra rimtas ir neatidėliotinas reikalas šiuos dūmus išsklaidyti.

Labai sunkios sąlygos kūrėsi lietuvių futbolo vienuoliktai ir dviejų metų bėgyje pasiekę gražius laimėjimus. Laimėjo DAFB "A" klasės (1950-51 m.) ir DAFB lygos (1951-52 m.) meistrų titulą. Atnešėmą sezoną žais DAFB aukščiausios lygos (Big 12 Division) eilėse. Turint galvoje nuolat kylančią Amerikoje futbolo lygį, būsimas sunkias LSK vienuoliktės kovas "Overlygoje", tenka atkreipti mūsų futbolininkų ir vadovybės dėmesį į du bene svarbiausius dalykus, kurių LSK vyrai per šiuos du sezonus dar nespėjo išugdyti, tai vieneto vieningumo ir sportiško drausmingumo reikalas.

Vieningame futbolo vienetė visi žaidikai trenerio išiešti ir aiškiai žaisi siekdami vieno tikslo — laimėjimo. Rungtynių metu negali būti kalbos apie žaidikų asmeninius santykius. Nors, pvz., Jonas nepatinka Petriui, tačiau nereikia, kad Petras turėtų žaisti taip, kad Jonas turėtų vilkti dvigubą našta — už save ir už Petra. Šitokia Petro filosofija atneša vienietui pralaimėjimą. Jonas yra ko-liojamas (tikrai ko-liojamas), o Petras patenkintas išėsa iš aikštės "pamokės" Joną. Iš tikrųjų net žaidikai čia nukentėjo, o klubo vardas, lietuvių vardas. Kai kurių žaidikų perdėlis pasitikėjimas ir jų mėgstamų vietų vienete monopolizavimas, visai neatšaukiant ir trenerio nurodymus, neša vienietui tik nesėkmę.

NAUJIENOS IS SUFFOLK DOWNS

Šitie aukštai įvertinti arkliai dalyvavo 1 m. ilgumo Constitutional lenktynėse. Jie taip pat dalyvavo John Alden lenktynėse. Nors Handsome Teddy ir Orco yra skaitomi vieni geriausių arklų šitoj grupėj, bet ir kiti yra aukštai vertinami: kaip Fairforall, importuotas iš Airijos, kuris neperseniausiai turėjo savo pirmą pasirodymą Amerikoje.

Dabartinio laiku yra 13 kandidatų, kurie atstovauja 10 savininkų, tinkančių būgimui 3/4 m. lenktynėse. Kaip rezultatai rodo, geriausi iš šitų arklų yra savininko Ralph Lowe arklys Pictus ir J. J. Starling — Fair Gaim. Tai yra tie patys du arkliai, kurie prieš pusantros savaitės nusinėšė laimėjimus Governor lenktynėse, S. Downs arenoje.

Be Pictus ir Fair Game, lenktynėse pasirodys arkliai: Arthur P. Cotter'o, Petey Cotter; Henry Flory'o, Handiwork, Caval'o ir Chmura, Little Step, Mrs. G. Robertson, Spats ir daug kitų.

Pictus, keturių metų arklys, turėjęs du tikrai triumfuojančius laimėjimus S. Downs arenoje, turi daug vilčių laimėti, bet taip pat yra daug ir tokių, kurie galvoja, kad Fair Game gali susilyginti ar net pralenkti Pictus.

Be šitų dviejų arklų lenktynėse gali didelį vaidmenį vaidinti ir kiti arkliai kaip Step, Spats ir kt.

Daug kas priejo išvados, kad nors ir daug arklų dalyvavo lenktynėse, bet Pictus ir Fair Game gali būti vieninteliai konkurentai dėl laimėjimo.

SPORTAS PASAULYJE

Is teniso pasaulio

Svedija, nugalėdama Čilę, kvalifikavosi 3-am rundui dėl Davis taurės. Romoje, Italijos rinktinė nugalėjo Egipto tenisininkus ir tuo pačiu taip pat kvalifikavosi tolimesniems žaidimams. Danijos tenisininkai nugalėjo Monaco atstovus, Argentiniečiai išjungė šveicarų iš tolimesnių varžybų, nugalėdami juos 5:0. Anglai ir vokiečiai turėjo daugiausiai sunkumų antrame runde. Anglai nugalėjo jugoslavus 3:2, gi vokiečiai tuo pačiu rezultatu nugalėjo Brazilijos atstovus. Trečiame runde susitiks: vokiečiai su danais, Anglija su Italija, Svedija su Belgija. Kalifornijos teniso turnyre Larsen nugalėjo favoritą H. Flam ir tapo to turnyro nugalėtoju. Anita Kanter laimėjo moterų grupėje pirmą vietą, finale nugalėdama V. Kovacs per 3 setus. Pietinės Kalifornijos teniso turnyre moterų grupėje įvyko netikėtumas. Louise Brough laimėjo turnyrą nugalėdama jaunąją Maureen Connolly, kuri šiuo metu yra Amerikos meistere.

Is futbolo pasaulio

Manchester United ir toliau laimi kiekvieną susitikimą prieš vietines komandas. Montrealyje jie nugalėjo vietinę rinktinę 10:0. New York'e žaidė prieš vietinę rinktinę, kurią sudarė žaidėjai iš keturių vietinių klubų; angli rungtynes lengvai laimėjo 5:1. Stuttgart Kickers taip pat tesia savo žaidynes. Philadelphiaje jie nugalėjo vietinių komandų rinktinę 10:2. Chicagoje nugalėjo vietinę rinktinę rezultatu 10:3. Nuvykę į Albany, stutgeratičiai nugalėjo vietinius 9:4. Grįžę į New Yorką jie nugalėjo vietinę rinktinę 2:1.

Su įtempimu lauktos futbolo rungtynės tarp Anglijos meistro Manchester United ir Stuttgart Kickers, baigėsi angli laimėjimu 5:2. Rungtynių žiūrėjo per 5000 žmonių.

Anglijos Rugby lygos pirmenybės laimėjo Wigan, paskutinėse sezono rungtynėse nugalėję Bradford Northern 13:6.

Vie Dyrgall laimėjo maratono begimą, pravežta Yonkers miestelyje, nubėgdamas distanciją per 2 val. 38 min. 28.4 sek. Tuo laimėjimu Dyrgall kvalifikavosi olimpiniam žaidimams. Jis ir dar 2 kiti bėgikai, atstovaus JAV šioje sporto šakoje.

Johnny Longdon gegužės 15 d. 4000-tą kartą laimėjo arklų lenktynes. Tai pirmas amerikietis laimėjęs tiek kartų lenktynes. Pasaulyje be Longden tik anglas Gordon Richards yra pasiekęs per 4000 laimėjimų.

P. V.

Stephen Bredes Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Ave.,
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

A. ANDRIUSKEVICIUS

LAIKRODININKAS

Čia parduodami ir taisomi laikrodžiai, žiedai, apyrankės, auskarai, ir kiti puošmenys bei brangenybės. Kreipkitės: 485 Grand St. Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVERgreen 4-9352
4-2442

ALLIANCE HALL

195 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

CATERERS Communion Breakfasts
Parties-Weddings Banquets
MEETING HALL

Telefonas: EVERgreen 4-8934

PARAMOUNT BAR & GRILL

STANLEY MISIUNAS IR SONUS EDWARD MISIUNAS SAVININKAI

Lietuviška Užeiga, kur visi myli užėiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir specialiai būsite maloniai aptarnauti.
Importuoti konjakai - Uždandiniai - Televizija - Muzika - Sportas

502 GRAND ST., kampas Union Ave., BROOKLYN, N. Y.

Tel. EV 4-9672

Namų tel. EV. 4-1913

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

SALE ISNUOMOJAMA ŠOKIAMS,
VESTUVIŲ POKYLIAMS ir t.t.

J. ZAKARAUSKAS, Mgr.

280 Union Avenue Brooklyn, N. Y.

New Yorke ir apylinkėse

P. J. BAGDANAVICIUS, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

185 Clinton Avenue
Brooklyn 5, N. Y.
Tel. MAIN 4-2329

Priėmimo valandos:

Kasdien 2-4 ir 6-9 p.p.

Šeštadieniais 10-12 ryto ir susitarus.

Ofiso tel. GLEnmore 5-3094
Namų tel. GLEnmore 3-4445

DR. VACLOVAS PAPROCKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1357 Bushwick Ave., Brooklyn 7, N. Y.

Priėmimo valandos:

Kasdien 12:30-2 ir 6-8 p.p.

Išskyrus ketvirtadienius ir šventadienius

VYTAUTAS AVIZONIS, M. D.

AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS

Ofisai: 30 East 60th Street, New York City, penktas aukštas. Važiuoti BMT iki 5 Ave. arba IRT Lexington Ave. Line iki 59 Street. Tel. MU 8-8677
Valandos susitarus antradienį, ketvirtadienį ir šeštadienį, nuo 5 iki 8 vakaro.
12 Shore Lane, Bay Shore, L. I. Tel. Bay Shore 3710. Važiuoti Long Island Railroad iki Bay Shore arba automobiliu Southern State Parkway. Valandos susitarus pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį, viena diena, o šeštadienį tik iš ryto.

Ofiso tel. LEXington 2635

Namų tel. LONGwood 1721

S. Ankudas (Ankudavičius) M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

910 W. Lombard Street, Baltimore 23, Maryland

Priėmimo valandos:

KASDIEN 10-12 ir 7-9 p.p. išskyrus ketvirtadienį ir šventadienį.

Trečiadieniais pagal susitarimą

JOHN DERUHA, M. D.

Inkstų, pūslių, odos, kraujų, vidurių ir kitų ligų gydytojas.

Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
Mokslus baigęs Europoje

128 E. 86th ST.

NEW YORK CITY

Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti ir išvažiuoti. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

PARDUODAMI NAMAI

FIGGS, GERI, GERŲJE VIETOS

RIDGEWOOD — 6 šeimoms mūrinis namas, šviesūs kambariai; CYPRESS HILL 3 šeimoms, tušti kambariai; WOODHAVEN 2 šeimoms medinis namas, abudu aukštai (floral) tušti pirkėjai; EAST NEW YORK — kampinis namas su sėdimo, restoranu ir 2 šeimoms viršuje tušti kambariai. Gera progą, kas nori įsigyti namą ir biznį, nes parduodamas ir biznis. Vieta gera, lietuvių aplinkoje.

J. VASTONAS

REALTY and INSURANCE

3225 Fulton St. Brooklyn, N. Y.

Palaikykite ir paremkite tuos
biznierių ir prekybinių, kurie
skelbiasi "Darbininke."

William J. Drake

(DRAGUNAS)

LIETUVIŲ ADVOKATAS

88 - 03 WAREHAM PL.
JAMAICA, N. Y.
Tel. JAMAICA 3-7722

PARDUODAM NAMUS

Turime gerų namų pardavimui — Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomuojuame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose — greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS

REAL ESTATE & INSURANCE

8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y.
Tel. VIRginia 7-1896

Bostone ir apylinkėse

S. Barasevicius ir Sūnus
FUNERAL HOME

254 W. BROADWAY

South Boston, Mass.

JOSEPH BARASEVICIUS

Laidotuvių Direktorius

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį

Koplyčia šermentis dykai

Tel. SOUTH Boston 8-2590

Avenue 2-2484

Lithuanian
Furniture Co.

MOVERS —

SO 8-4618

INSURED and BONDED

Local and Long Distance Movers

326-328 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

ZALETSKAS
FUNERAL HOME

564 EAST BROADWAY

South Boston, Mass.

D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas

Graboriai ir Balsamuotojai

Patarnavimas dieną ir naktį

Koplyčia šermentis dykai

NOTARY PUBLIC

Tel. SO 8-4815

South Boston 8-2609

A. J. NAMAKSY

Office Tel. SO 8-0948

Real Estate & Insurance

409 W. BROADWAY

So. Boston, Mass.

Res. 37 Oriole Street

West Roxbury, Mass.

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

Tel. PA. 7-0402-M

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGČS
AMER. LIS ORG. BARNER R. LIETUV. ŽINIOS
68 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

BOSTONO
ŽINIOS

NEW YORKO NAUJIENOS

Mirė Vladas Ivanauskas

Šeštadienį, gegužės 31 d., Elmhurst, Pa., Nukryžiuotojo Jėzaus seselių vedamoji ligoninė mirė operos solistas, buvęs Kauno valstybinio teatro direktorius Vladas Ivanauskas. Vėlonis daugiau kaip metus sirgo ir gydyti jį įvairiose ligoninėse. Buvo du kartu operuotas, bet vėžys skrandyje buvo per plačiai išsijęs, todėl visos gydytojų pastangos nieko negalėjo padėti.

Laidojamas trečiadienį, birželio 4 d., 9.30 val. iš Angelių Karalienės parap. bažnyčios. Laidotuviams rūpinasi laidotuvių direktorius Šalinskas. Jo koplyčioje vėlonies draugai ir artimieji teatro bendradarbiai antradienį buvo susirinkę vėlonę paskutinį kartą pagerbti ir už jo vėlę sukalbėjo rožančių.

Angelių Karalienės

par. šv. Vardo draugijos nariai birželio 8 d. eina bendros šv. Komunijos per 8 val. Mišias. Po to par. salėje susirinkimas. Visi kviečiami dalyvauti.

Liet. Kat. Federacijos

New Yorko apskritys susirinkime V. Vaitiekūnas skaitė paskaitą apie JAV lietuvių katalikų uždavinius Amerikos lietuvių bendruomenę organizuojant. Kun. V. Dabušis ragino uoliai prisidėti prie to bendruomenės organizavimo. Be to, jis pranešė apie vyksiančius birželio mėn. minėjimus. Kun. Račkauskas iškėlė mintį, kad lietuvių katalikai turėtų imti pavyzdžiu angliškais kalbančiuosius katalikus, kai jie kovoja prieš katalikų priešus, juos puolantiems raštu ar žodžiu.

Susirinkimas pareiškė pasipiktinimą „Naujienų“ skleidžiamą neapykantą lietuvių tarpe ryšium su šmeižtu, kurį paleido dėl lietuvių katalikų sumanymų Amerikoje pastatyti lietuvių Padėkos šventovę—bažnyčią.

Susirinkime dar šešios draugijos susimokėjo savo nario mokesčių už 1952 metus. Susirinkimų pirmininkavo S. K. Lukas, sekretoriavo V. Stasiškynas.

Misių Kongregacija,

Maryknoll, New York, birželio 15 d. rengia iškilmingas 35-ąsias misionierių išleistuves. Išleidžiama 37 misionieriai ir įvairias šalis, jų tarpe į Afriką, Japoniją, Boliviją, Havajus, Formozą, Guatemalą ir Peru.

PADĖKA

Reikiame nuosirdžiausią padėką ponams Liudvikai ir Norbertui Kulikauskams už sudarytą darbo ir buto garantijos ir už didelę medžiaginę bei moralinę paramą ir globą Amerikoje. Taip pat Msgr. J. Balkūniui už pastangas surasti darbą. Neuzmirštami dėkingi

T. ir B. V. Giržadai

UŽBAIGĖ MOKSLO METUS

Aprėiskimo parapijos mokykla pereitą sekmadienį parapijos salėje suruošė mokslo metų baigimo iškilmes. Iškilmes pradėjo parapijos klebonas ir mokyklos globėjas kun. N. Pakalnis. Pasidžiaugė seselių nuosirdžiu darbu ir pasiaukojimu vaikučiams mokant ir auklėjant.

Vakaro programa pradėta himnais ir trimis lietuviškomis dainomis. Programoje kiekvienas skyrius turėjo atskirą pasirodymo gabaliuką. Bene įdomiausias buvo mažųjų graduantų, baigusiu vaikų darželį, pasirodymas. Jų nuosirdi, grynai vaikiška vaidyba kėlė susirinkusiems malonaus džiaugsmo. Klebonas visiems įteikė baigimo diplomus—teisę pereiti į pirmą mokyklos skyrių.

Visi skyriai savo dalykėlius išpildė gražiai. Siemet programoje buvo galima jausti didesnis dėmesys lietuviškiems dalykams. Lituanistinių dalykų mokytoja D. Kunskaite čia įnešė savo dalį ir paruošė vaikučius lietuviškų dainų ir tautinių šokių. Seselės taip pat visoje programoje vedė raudoną siūlą lietuviškąją mintį. Pav. trečias skyrius parodė vaizdelį „The house I live in“, kuriame gražiai simbolizavo Lietuvos išlaivimą ir Amerikos rodomą globą Lietuvai.

Būtų buvę dar gražiau, jei lietuviukai išpildydami programos numerius šalia angliškų dalykų, būtų padainavę ir lietuvių.

Visų chorų žiniai

Penktadienį, birželio 6 d., 8 val. vak., Angelių Karalienės parap. salėje, Brooklyne, So 4th ir Roebing St. kampas, kviečiama visų Brooklyno ir Great Necko lietuviškų chorų bendra repeticija pasiruošti i-lykstančiai dainų šventei birželio 22 d. Klaščiaus Parke, Masspeth.

Visi choristai ir chorvedžiai prašomi dalyvauti.

„Italija šiandien“

Tokių pavadinimų Grand Central Palace Manhattane gegužės 28 d. atidaryta paroda, vaizduojanti visą Italijos gamybą, pradedant sūriais, baigiant automobiliais. Paroda užtruks iki birželio 12 d. Atidaryta kasdien nuo 10 val. ryto iki vėlomos.

Lietuvių Auditorijos

Bendrovės seime pirm. P. Mikalauskas padarė veiklos pranešimą. Visi seimo dalyviai pareiškė pasitenkinimą, jog pagaliau įsigyta nuosavi namai, kurie po poros mėnesių bus atidaryti. Šių metų direktoriais išrinkti: pirm. P. Mikalauskas, vicepirm. F. Yocis, A. Matulis ir Ks. Strumskis, prot. rašt. S. Šiaučius, išd. V. Kuras, fin. rašt. P. J. Šlapikas, maršalka J. J. Barnth, trustistais C. Mitchell ir M. Budenas.

Visa eilė naujų narių nusipirko šėrų. Be to, buvo priminta, kad šį salę būtų pavadinta Darius-Girėnas Memorial Hall, kur būtų bronzinė iškaba su pilna lakūnų žygio istorija.

viškų. Gražu, kai senieji atvykę sugeba gražiai angliskai kalbėti ir dainuoti, bet jie yra lietuviai ir turi nepamiršti, kad jie yra lietuviai ir parodyti savo lietuviškumą sugebėjimus, kurių jie nemažiau turi.

Garbė seselėms, mokytojoms ir mokyklos globėjui kun. N. Pakalniui už dideles pastangas vesti mokyklą lietuviškuoju keliu.

Rasti daiktai

„Dainos ir Literatūros Vakaro“ metu, balandžio 27 d. draubūnėje buvo palikta pilka skrybėlė ir tokios pačios spalvos kepurė bei moteriškas skėtis. Dabar šie daiktai yra Darbininko administracijoje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Vytautas Vėbeliūnas, buvęs pasaulio Moksleivių Ateitininkų Centro valdybos narys, jau nuo rudens tarnauja kariuomenėje ir praeitą mėnesį turėjo išvykti į frontą Korejoje, bet buvo perkeltas į kitą dalinį ir dabar dirba kariškoje įstaigoje.

„Fresh Air Week“

vardu New Yorko miesto mėsras pavadino antrosios birželio mėn. savaitę, kurios metu norima sukelti 360,000 dol. nepasiturinčių tėvų vaikų atostogoms. Ši savaitė taigpi atžymės ir Herald Tribune „Fresh Air Fund“ 75-ųjų metų gyvavimo sukaktį.

Pranciška Valentine,

apie 60 metų amžius, gyv. Williamsburge, gegužės 28 d. besikeičiant šviesoms, Halsey St. ir Broadway gatvių kampe, tapo autobusų pervažiutoja. Nuvežus į ligoninę, teko nuplauti koją. Valentine yra Angelių Karalienės parapijos narė.

„Pašvaistė“,

gaidų leidykla, persikėlė į naujas patalpas: 560 Grant Ave., Brooklyn 8, N. Y.

Lietuvių Atstovybė

Pabaltijo Moterų Taryboje, kurios centrinė būstinė yra New York, informuoja, kad šiemetis General Federation of Women's Clubs suvažiavimas ypatingai atkreipė dėmesio į pabaltiečių atstoves ir jų suteiktą žinias, apie padėtį tėvynėse. Lietuvos atstovavo Ligija Dirkenė. Jau buvo duota progų kelis kartus kalbėti į 3,000 viso pasaulio moterų.

Mokytojų Sąjungos

Centro Valdyba, apjungianti rytines Amerikos valstybes, pradėjo rinkti žinias iš leidyklų, norėdama patirti, kiek ir kokių vadovėlių esama neįsparduoju ir sukurta sandėliuose. Į tuo reikalą paskelbtąją anketą pirmoji suteikė žinias Spaudos Bendrovė „Ziburiai“, 941 Dundas St., iš Toronto.

Teklė Visminienė,

prašo paskelbti, kad ji viešai atsiprašo Viktoriją Dėdiniene ir kitus, įžeistus žodžiais ir veiksmais.

MONTROSE MOTOR SALES CORP.

Show Room:
450 Broadway, Brooklyn, N. Y.
PONTIAC automobiliai 24-
iems mėnesiams išsimokėjimui.

DAVID F. SODEN

Tel.
EV 4-600 EV 4-6470
EV 8-4580

Tel. EVERgreen 8-1805

VINCAS VAIČIŪNAS

Grocery and Butcher Store
Ten pat išnuomojami kambariai
vienam vyrui, apšildomi ir aptarnaujami.
38 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Procesija Marijos garbei gegužės 25 d. buvo sutrūkyta smarkaus lietaus ir buvo atlikta bažnyčios viduje. Viskas praėjo labai gražiai.

Serga kun. Pr. Virmauskis Parapijos klebonas kun. P. Virmauskis buvo susirgęs gripu ir paguldytas į Carney ligoninę. Gerb. klebono sveikata gerėja.

Jėzaus Nukryžiuotojo seselių rėmėjų suvažiavimas įvyko gegužės 25 d. So. Bostone. Aptartu aktualūs reikalai.

Birželio 7 d. šešt. mokyklos parengimo programoj numatoma baletas, tautiški šokiai ir žaidimai, scenos vaizdelis, savos kūrybos ir žymiųjų poetų eilėraščiai bei mokinių rašiniai, choras, kanklės, skudučiai, fortepijono solo ir kit. Po programos bus šokiai ir veiks bufetas. Visi kviečiami ir laukiami. Pradžia 4 val. p.p.

Sugriuvo nauja statyba. Senieji Bostone įvykęs naujos statybos griuvimas primena savo laiką buvusį naujo garažo statybos griuvimą Kaune. Čia prie Sullivan Sq. sugriuvo naujos statybos didžiulis kelio paklėmas ir padaryta nuostolių apie \$50,000. Sudarytoji komisija tiria griuvimo priežastis.

„Keleivis“ apie LRS. „Keleivio“ gegužės 21 d. numerio išspausdintas ilgesnis straipsnis, smerkiantis Liet. Res. Santarvę ir neigiamai pasisakęs dėl prof. M. Biržiškos dalyvavimo joje.

LK Darbininkų Klubu narių susirinkimas bus birželio 14 d. 7 val. vakare „Darbininko“ redakcijos patalpose, 680 Bushwick Ave.

Angelių Karalienės parapijos Gyvojo Rožančiaus draugijos paskutinis prieš vasaros atostogas susirinkimas įvyko sekmadienį, birž. 1 d. Susirinkime buvo aptarti vasaros darbų planai. Šv. Pranciškaus seserų naujos koplyčios statybai Pittsburghe, Pa., paskirta \$100,000, o už „Amerikos“ namą anksčiau pirktą šėrą gauti \$32 paskirti parapijos reikálams. Už draugijos narę Magdaleną Mikalauskienę, sunkiai sergančią, narės pasižadėjo pasimelsti ir ją apankyti.

Nutarta išsiaiškinti su TT Pranciškoniais dėl šėrų, kuriuos draugija buvo pirkusi „Amerikos“ laikračiui paremti.

Kitas susirinkimas įvyks spalio mėn. pirmą sekmadienį.

Lietuvių Diena Lindene

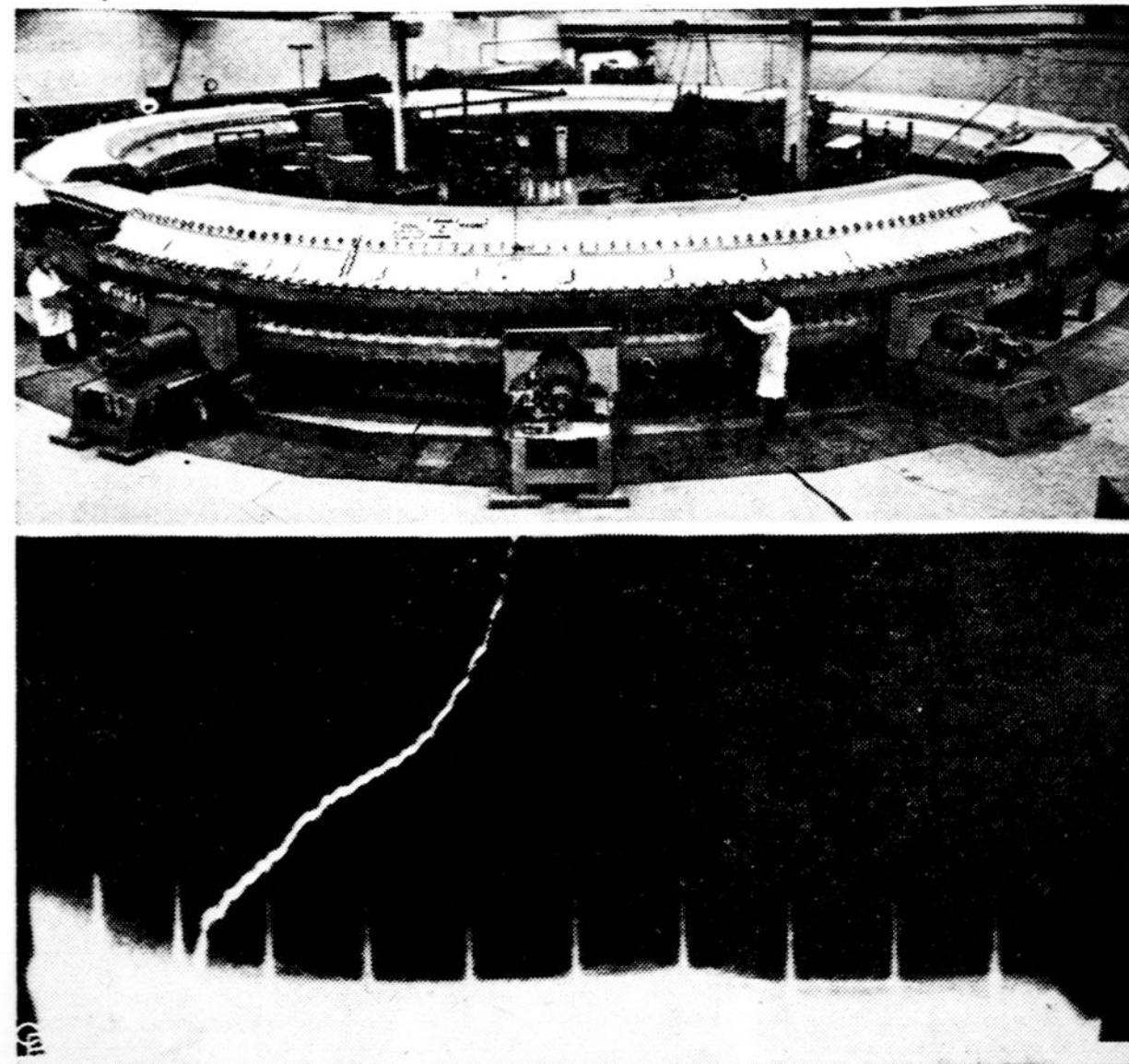
Nežiūrint nepalankaus oro, gražiai praėjo Lietuvių diena, įvykus gegužės 30 d., Lindene Parke, N. J. Šia proga norime pareikšti viešą padėką varg. P. Dulkei ir jo chorui už gražiai pravestą programą, J. Stukui ir jo tėveliams už didį prielankumą ir pagalbą. Gardžius valgius ir gėrimus paruošė ir maloniai aptarnavo visus svečius E. Litvinienė, O. Milukienė, M. Vaskienė, O. Kašeliūnienė, A. Degutienė, M. Stukienė, E. Savickienė, M. Klimas, J. Liudvinaitis ir M. Stukas. Visiems darbininkams, geradariams ir šiaip, sau prisidėjusiems prie Lietuvių Dienos nuosirdžiai dėkoja „Darbininko“ leidėjai.

Tėvai Pranciškoniai

Sumodernintas ūkis netoli Pine Groves ir nuosavų kalnų šaltinio. Puikūs kalnų ir slėnių reginiai. Iren-gimai plaukiojimui, sportui ir poilsiui. Televizija. Skanus maistas, gaminamas iš nuosavo ūkio produktų. Erdvūs kambariai, patogios lovos, šeimyniška nuotaika, krikščioniška aplinkuma. Kaina nuo 35 dol. Informacijų kreiptis: M. RICHTER, East Durham, N. Y. Tel. Freehold 7758.

BUTTERFLY FARM —

Sumodernintas ūkis netoli Pine Groves ir nuosavų kalnų šaltinio. Puikūs kalnų ir slėnių reginiai. Iren-gimai plaukiojimui, sportui ir poilsiui. Televizija. Skanus maistas, gaminamas iš nuosavo ūkio produktų. Erdvūs kambariai, patogios lovos, šeimyniška nuotaika, krikščioniška aplinkuma. Kaina nuo 35 dol. Informacijų kreiptis: M. RICHTER, East Durham, N. Y. Tel. Freehold 7758.

Brookhaven National Laboratory Upton, N. Y., įrengtas miliardu voltų pajėgumo kosmotronas, kuris bus panaudotas atominiam tyrimams. Šios srities tyrinėtojų pareikimu, šio kosmotrono įrengimas pradeda naują laikotarpį, nes tyrinėjimai su juo laikomi net svarbesniais už tyrinėjimus, atliktus 1942 m., kada paaiškėjo galimybė pagaminti atominę bombą. Apatiniame paveiksle matome ekrane žaibą, kuris sukeltas miliardo trijų šimtų milijonų voltų įtampos.

Mokytojų susirinkimas

įvyko gegužės 25 d. Atvykęs svečias iš Putnam dr. A. Šerkšnas įdomiai aiškino JAV mokyklinę sistemą ir lygino ją su Lietuvoje buvusiaja. Susirinkime dalyvavo daug iš Lietuvos atvykusiųjų mokytojų ir beveik visos parapijos mokyklos seselės mokytojos. Visi susidomėjimu išlausė dr. A. Šerkšno pasakaitos ir dėkingi už ją.

Vyčių pikniką Marianapolyje gegužės 25 d. labai trūkdė smarkus lietus.

Rinkliava arkiv. kunigų seminarijos naudai įvyksta ateinančią sekmadienį, Bostono vyskupijos kunigų seminarijoje šiuo metu yra apie 500 klierikų.

Stasio Santvaro jubiliejaus minėjimas

Įvyko gegužės 24 d. Liet. Ramovės patalpose. Prie gražiai parengtų stalų susirinkę keliasdešimt artimesnių rašytojų St. Santvaro bičiulių atšventė jo amžius penkiasdešimt metų sukaktį. Ta proga pasidailinta atsiminimais, aptarta rašytojo kūryba, įteikta dovanų ir pasakyta daug sveikinimo žodžių. Pirmieji kalbas pasakė rašytojai J. Aistis ir M. Vaitkus, abu specialiai iš toliau atvykę į iškilmes. B. Brazdžionis perskaitė gautus rašytojų sveikinimus raštu iš New Yorko, Čikagos, Rochesterio ir kitų vietų, o paskui davė St. Santvaro kūrybos įvertinimą, kurio visi išlausė ypatingu susikauptimu. Akt. H. Kačinskas nuotaikeingai paskaitė keletą St. Santvaro eilėraščių. Ant. Gustaitis, kaip paprastai, pasakė linksmybių pilną kalbą. Dr. P. Galinis įteikė dovanų tris knygas. V. Barmienė atsiminė bendras studijų dienas Klaipėdos muzikos mokykloje. Dar sveikino dr. J. Leimonas, kun. E. Petrelevičius, Pr. Lembergas ir J. Kasmauskas.

Minėjimui gražiai vadovavo Rašytojų Klubu pirmininkas F. Kirša. Visų susirinkusiųjų vardu jubiliatui įteikta dovana — renesanso laikų dailininkų paveikslų reprodukcijų knyga. Pabaigoje pats jubiliatas gražiais žodžiais dėkojo visiems bičiuliams ir papasakojo atsiminimų iš savo įdomaus gyvenimo. Vyravo bendra nuotaika, kuriai pritarė ir jubilatas, kad antras penkiasdešimtis būtų ypatingai sėkmingas St. Santvaro kūriniais ir kad atsirastų tinkamesnės galimybės kūrybiniam darbui.

„Darbininko“ redakcijos ir rašyt. P. Jurkaus linkėjimai buvo perduoti J. Kapočiaus.

Isteigta Vilniečių Draugija

Gegužės 25 d. įvyko Bostone gyvenančių vilniečių lietuvių susirinkimas, kuriame nutarta įsteigti vilniečių draugiją ir sudaryta valdyba tokios sudėties: V. Kulbokienė, dr. M. Gimbutienė, dr. P. Galinis, P. Viščinis, A. Juknevičius.

BALF metinis narių susirinkimas

įvyko gegužės 22 d. iš apyskaišios paaikškėjo, kad praėjusiais metais Bostono skyrius surinko ir pasiuntė į Centrą \$1989 seneliams ir ligoniams šelpti. Be to, surasta daugiau kaip 70 nuolatinių globėjų, kurie pasiekė po vieną ligonį nuolat šelpti. Apie trys šimtai ligonių dar laukia tokių globėjų, kuriuos reikia surasti tarp visų Amerikos lietuvių. Moterų sekcija Kalėdų proga taip pat yra pasiuntusi keliasdešimt ligonių dovanų betarpiškai.

Siems metams į valdybą išrinkti: K. Nemaksienė — pirm., St. Lušys, V. Jankauskas ir V. Montvila — vicepirm., A.

Bričkus—kasini., P. Mučinskas — finansų sekr., Kun. E. Petrelevičius, Pr. Lembergas, V. Kulbokienė, J. Arlauskas, A. Andriulionis, M. Michelsonienė, P. Svilienė — direktoriai.

Be to, sudaryta komisija rūpintis, kad kongresas pakeistų imigracijos įstatymo projektą, duodamas galimybę Vokietijoj likusiems tremtiniams atvykti į J. Amerikos Valstybes. Į komisiją įėjo: J. Tuinila, J. Kasmauskas, M. Michelsonienė, J. Jankauskas; revizijs komisija — A. Keturakis, K. Sidlauskas, Br. Bajerčius.

St. Lušys ir dr. J. Girnius praieitos savaitės pabaigoje buvo nuvykę į New Yorko visuomeniniais reikalais.

• Bostono sendraugiai ateitininkai per J. Petronį paaukojo Nek. Pr. Seserų naujosios koplyčios statybai \$30,000.

Mirė

Pranas Šipinskas mirė gegužės 22 d. 60 m. Gyveno 14 Fairfield St., Dorchester.

CAMBRIDGE, MASS.

Retas svečias

Gegužės 18 d. Cambridge ALT skyrius, Roberts mokyklos auditorijoje, sukvietė lietuvių susirinkimą, kuriame dalyvavo ir kalbėjo vienas iš atbėgusių iš Lietuvos žvejų. Programoje dalyvavo O. Ivaškienės jaunamėčių tautinių šokių grupė, o Daukantiene ir Bendikienė pasirodė su daina ir muzika.

Vyčių išvažiavimas

Cambridge Vyčiai, nors ir lietus lijo, bet visgi dideliu būriu važiuavo į Marianapolį, į Vyčių pirmą šių metų gegužinę.

Gegužinė parapijos naudai

Birželio 22 d. ALRK Federacijos skyrius rengia šaunią gegužinę Romuvos parke, Brocktone. Visas gegužinės pelnas skiriamas parapijos naudai. Atsiminkite dieną, birželio 22, gegužinę Romuvos parke, Brocktone.

Kortavimo vakaras

Amerikos Lietuvių Katalikų Klubas ruošia kortų vakarą (Whist Party) savo klubo salėje, 163 Harvard St., Cambridge, Mass., šeštadienio vakare, birželio 7 d. 7.30 val. vak. Visas pelnas skiriamas senelių prieglaudai, Brockton, Mass., kuriai vadovauja Nukryžiuotojo Jėzaus Seserys.

Komisija yra surinkusi daug aukų iš vietinių prekybininkų. Atsilankusiems bus daug dovanų.

Sveiksta

A. Plekavičius, po sunkios operacijos sveiksta namuose.

Mirė

Šiomis dienomis iš gyvųjų tarpo atsiskyrė Aleksandras Tocionis, Petras Tamėnas ir Antanina Ribinskienė. Visi palaidoti šv. Mykolo kapinėse.

LDS CENTRO VALDYBA

Pirmininkas — Prel. P. Juras, 94 Bradford St., Lawrence, Mass. Tel. 7356

Vicepirmininkai — Vincas J. Kudrka, 37 Franklin St., Norwood, Mass., ir

Pranas Razvadauskas, 5 G St., So. Boston, Mass.

Sekretorius — Ant. Kneizys, 50 Cottage St., Norwood, Mass.

Finansų sekretorius — Ant. Peldžius, 32 Wilder St., Brockton, Mass. Tel. Brockton 8-0729W

„dininkė — Bronė Čiunienė, 79 Bz ry St., Dorchester, Mass. Tel. SO 8-0948

Revizijs komisija: — Kun. J. Bernatoniš, Nell P. Meškūnas, B. Jakutis.

Visi laiškai LDS reikalais stundami sekr. A. KNEIZIO vardu, 50 Cottage St., Norwood, Mass. Tel. Norwood 7-1449. Piniginės perlaidos—Money Orderiai ar čekiai išrašomi ūdininkės B. Cunys vardu.

Lietuvių Radijo Draugijos PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

Seštadieniais 2 val. popiet. — WWRL 1600 kc—5000 w.
GYVUOJA PER 23 METUS

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai, ir t.t. Vestuvės, puotos, lūdnai pranešimai)

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVERgreen 4-9293

J. P. GINKUS
Direktorius

AD. JEZAVITAS
Muzikos Dir.

J. VALAKAS
Pranėdimų Dir.